Թիւ 7729 25 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1911 ԿԻՐԱԿԻ 8 Octobre 1911 N. 7729 نومرو ۷۷۲۹ ۲۵ ایلول ۱۳۲۷ بازار

ԱՐԵՒԵԼՔ

آره‌ولك

AREVELK

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ - ԳԱԼԱԹԻԱ

آره‌ولك
یومی وسیاسی غزته
صاحب امتیاز ومدیری قره‌كین بویاجیان
درسعادت — غلطه
ابونه فیاتلری پوسته اجرتیله برابر ولایات ایچون سنه‌لكی ۱۰۰ آلتی آیلغی ۵۴ غروشدر .

نسخه‌سی ۱۰ پاره
10 ՓԱՐԱ

Journal arménien
DIRECTEUR-PROPRIÉTAIRE
K. BOYADJIAN
CONSTANTINOPLE-GALATA

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ Ե. ՕՏԵԱՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1883ԻՆ FONDÉ EN 1883 بازار ایرتسندن ماعدا هر كون نشر اولنور . تاریخ تأسیسی ۱۸۸۳

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

		Տարեկան	Վեցամս.
Գաւառներու	համար	100	54
Արտասահման	»	85	20 Ֆր.

ՇՓԱՑԱԾԸ ԿԸ ՓՃԱՆԱՅ
ՎԱՍՆ ԶԻ
ՓԱՅՓԱՅԵԼԸ ՔԱՅՔԱՅԵԼ Է

«Ամէն միջոց գործադրել ոչ-իսլամ տարրին յառաջդիմութիւնը ու բարգաւաճումը չեզոքացնելու և ընդհակառակը ուժ տալ իսլամ տարրին»

Այս կամ ասոր նման որոշում մը կը սուէր Մ. և Յ. Գոմիթէի ժողովին մէջ, ասկէ իբր 18 ամիս առաջ.

Հիմա կարծեմ բաւական ժամանակ անցած է աչքէ անցնելու համար կատարուած յառաջդիմութիւնը նպաստաւորեալ տարրին կողմէ.

Խոյթ, Բաղէշ, Զարանճագ, Արաբկիր, Զնքուշ, Պալաքլու ևն. ևն. սպաննութիւններ, աւարառութիւններ, սպառնալիքներ, առեւանգումներ ամէնուրեք և նոյնիսկ մայրաքաղաքին մէջ.

Այս ալ վայրերը մասնաւորապէս ցոյց տուին յառաջդիմութեան մասին իրենց ընդունակութիւնները. և եթէ, այսպէս, շարունակեն վայելել հոգատար պաշտպանութիւն, եթէ տակաւին բռնելով իրենց պստիկ պէպէկի թաթիկներէն «մէն մէն» ու «տիտիկ» ընել սորվին, տարակոյս չկայ, որ այդ տղայ աղաները, քիչ ատենէն, ոչ միայն հաւասարին ոչ-իսլամ տարրին այլ և գերազանցեն ամէն տեսակէտով, մանաւանդ բարոյական և մտաւորական զարգացումով (՜ ՜)

Կը հասկնամ սանձ դնել մինչև կառք մը քշելու սահմանուած ձիերուն—ձիեր, մին կայտառ, ազնիւ նժոյգ մը, միւսը հեկտալմալին և դանդաղ, մին գլուխը միշտ արեւմուտք դարձած, միւսինը միշտ արեւելք, կը հասկնամ որ կառավարը պարտաւորուի երասանակներէն մին միւսէն աւելի ուժով քաշելու, անոր կապուած կրակոտ, փափկիկ նժոյգին վազքը չեզոքացնելով դանդաղին հետ հաւասարակշռութեան մէջ դնելու, այն պատճառով որ կառքին գնացքը կանոնաւորել հարկ է.

Բայց ո՞ր կառապանը պիտի մտքէն անցնէր վիրաւորել, ծեծել քշել այդ կրակոտ ձին, փոխանակ երասանակի և մտրակի պարզ և մարդավարի միջոցներով բաւականանալու.

Յետոյ, եթէ այդ կառքին ճամբան վայրէջք մը, վտանգաւոր զառիվայր մը չէ, ինչո՞ւ դանդաղեցնել վազող ձին փոխանակ կիսակենդան դանդաղին կողը խթելու, որպէսզի իր լծակիցին հետ զուգընթացաբար քալէր.

Եթէ ես ըլլայի այդ ձիերուն տէրը կը հպարտանայի ազնւով, առողջ նժոյգիս վրայ, մեղքնալով հանդերձ գիրուկին որ «հացի ցեց է և դրացի բեռ».

Երկիրը կառավարող մեր տէրերը կրնային գոհանալ բարոյական ոտնձգութիւններով (եթէ իրաւցնէ այդ քայլին պէտքը կը զգան), օրինակի համար մեր դպրոցներուն նիւթական ձեռնտուութիւն չընելով (եթէ կրնան) և կամ ասոր պէս բաներ, միւս կողմէ ամէն խնամք և հոգածութիւն չշռայլելով շփացած տղուն վրայ... զայն աւելի չշփացնելու համար անշուշտ.

Յետոյ, մէյմը հարցնենք ինքզինքնուս թէ անոնք ինչո՞ւ ետ մնացած են աղետօք: Պատասխանը պարզ է, Նախորդ ռէժիմին օրով եւ ձեռքով [illegible] համար:

Բամբիւ ու խորախորհուրդ փիլիսոփայութիւն է. ոչ ալ հոգեբանի վարդապետութիւն, այլ տարրական ճշմարտութիւն,

Տեարք կառավարիչք, ենթադրեցէք որ դուք երկու զաւակ ունիք, որոնց մին ձեր սիրականն է, միւսը կերպով մը, անբացատրելի պատճառով մը աչքէ ինկած խորթ զաւակ մը: Դուք կուտաք սնծաչանակ դրամագլուխ (ենթադրելով պահ մը որ դրամագլուխ է տուածնիդ) ձեր սիրականին, միւսը զրկելով ժառանգական ամէն իրաւունքէ:

Արդ, ո՞րն է, կը կարծէք որ պիտի յաջողի կեանքի մէջ:

Ապահովաբար զրկուածը, և ընդհակառակը ձեր փայփայածը պիտի դառնայ խաման, խաղամոլ, խեւ... ոճրագործ. փորձերը քաջ քննուել է:

Ամէն ազգի, ամէն երկրի, ամէն դարու մէջ փորձառութիւնը ասիկա ապացուցած է միշտ. և դուք չէք կրնար բացառութիւն կազմել:

Գաւազանը Դրախտէն եկած է. կ'ըսեն; կենաց ծառէն. Գիտութեան ծառէն կտրուած ճիւղ մը.

«Ի գաւազան որ խնայէ
«Նա իր որդւոյն խոցէ կ'ատէ...»

Մենք ալ գիտենք մեր հպարտութիւնը անխնայ, վեհանձնօրէն և քաջաբար ճանչնանք սխալնիս և մօտենանք իրարու, թեւ թեւի, սիրտ սրտի, պաշտպանելու արտաքին թշնամիներէ, համոզուած ըլլալով միանգամ ընդ միշտ որ Ներսը թշնամի չկայ, բաց ի... անարդարութենէն.

ԽՈՍՐՈՎ

ԳԵՂԵՑԻԿ ԷՋԵՐ

ԱՆՑԱՒ ԱՆ...

Անցաւ ան: Պէտք չէր որ իր ճամբուն վրայ երեւէի. բայց տունս իր ճամբուն վրայ կը գտնուի, եւ ձեռքիս մէջ ծաղիկներ բռնած էի:

Խօսեցաւ ան: Պէտք չէր որ իր ձայնովը արբենայի, բայց պատուհանս առաւօտեան ցողերէն լուսաւորուած էր, եւ պուրակներուն մէջ գարնան ծիծաղը կար:

Սիրեց զիս ան: Պէտք չէր որ ես՝ այնքան շատ սէրը զգայի, բայց ափսո՛ս, երբ սիրտս մտիկ կ'ընէ, սիրտն է որ միշտ անոր կը պատասխանէ:

Մեկնեցաւ ան: Պէտք չէր որ այլեւս իրեն սպասէի եւ զինքը ուզէի, բայց վաղը, գարունը նորէն պիտի երեւի, եւ առանց անոր երկինքը շատ մութ պիտի ըլլայ:

Թարգմ.

ՀԵԼԷՆ ՎԱՔԱՐԷՍՔՕ Մ. Գ. ՄՕԶԵԱՆ

ԻՏԱԼԻԱՅ
ԱՆԸՄԲՌՆԵԼԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ
ՏՐԻՊՈԼԻՍԻ ԽՆԴԻՐԻՆ ՄԷՋ

Ֆրանսական հանրածանօթ առած մը կ'ըսէ. «les ennemis de nos ennemis sont nos amis». (մեր թշնամիին թշնամիները մեր բարեկամներն են), բայց Մաքիավէլլի հայրենակիցները այնպիսի անըմբռնելի, և անլսելի քաղաքականութեան մը հետեւեցան Տրիպոլսոյ խնդրին մէջ, որ մինչև իսկ չլսուած առանձին պարունակած հոգեբանական տրամաբանութեան անվիճելի ճշմարտութեան անգամ հակառակ չարժելով անոր միտքը յանդուգնել փորձեցին: Վասնզի ծանօթ անիրաւ վերջնագիրը ամէն տեսութեան տալու և պատերազմը անողոքաբար յայտարարելէն հետ մէկտեղ Հռոմի կառավարութիւնը շրջաբերական համաձայն ծանուցագրեր ուղղելով Աթէնքի, Չէթինեի, Պելկրատի և Սոֆիայի դահլիճներուն՝ խառն յանձնարարելով անոնց մաքիրնէն չանցնելու օգտուելու խալեթուրք պատերազմէն Պալքանի մէջ խաղաղութիւնը վրդովելու, յարձակելով Թուրքիոյ վրայ:

Ինչպէս որ Իտալիոյ այս ատենեան անակնկալ և առանց բռնաւոր պատճառի յարձակումը անօրինակ է քաղաքակիրթ ազգաց պատմութեան և սովորութեանց մէջ, նոյնպէս տարօրինակ, աննախընթաց ու անըմբռնելի է դիւանագիտական ամէն տարեգրութեանց մէջ՝ յիշեալ ծանուցագիր շրջաբերականները զրկելուն քաղաքականութիւնը, զի աշխարհի սկիզբէն մինչեւ ցարդ ընդունուած, կիրառութեան գրուած և Ֆրանսական վերոյիշեալ առածով բացատրուած սկզբունք մըն է թէ ամէն թշնամի կ'աշխատի իր թշնամիին դէմ նոր թշնամիներ յարուցանել որքան կարելի է շատ և նկատել զանոնք իրեն բարեկամներ և ոչ թէ աշխատիլ արգիլել թշնամիներու յայտնութիւնը, ինչպէս կ'ընէ ներկայ պարագայիս մէջ Իտալիա: Ան կ'երեւի թէ մտադիր է դիւանագիտական և քաղաքական նոր ուղղութեան մը և մեթոտի մը հիմնադիր ըլլալ մէկ կողմէն յանկարծական յարձակումով ուրիշի պատկանած երկիր մը խլել ձեռքով, միւս կողմէ վեր ի վայր շրջելով մեր «թշնամիին թշնամիները մեր բարեկամներն են» աշխարհածանօթ սկզբունքը:

Արդեօք նոր Իտալիան կը յաւակնի աշխարհի վրայ այնպիսի արդիւնք մը ձեռք բերել, ինչպիսին ունէին հին Հռոմայեցիները (որոնք հիմնեցին և ընդհանրացուցին դիւանագիտական, ռազմագիտական օրէնքները և իրաւագիտական բոլոր նախագծերը, որոնց կատարելագործումն են գրեթէ այժմեանները) որ այս երկու տարօրինակութիւնները մէջտեղ բերելով կը կարծէ նոր դպրոցի մը, նոր գրութեան մը ստեղծիչ ըլլալ, և կը յուսայ թէ բոլոր աշխարհը իրեն պիտի հետեւի, ինչպէս ատենօք կը հետեւէին հին Հռոմի: Եթէ ոչ, ի՞նչ կը նշանակէ մէկ կողմէ առանց որ և է պատճառի, յանկարծ բարեկամ ազգէ մը պահանջել թէ այն ինչ նախանձելի ինքն պիտի տար 24 ժամուան մէջ, ապա թէ ոչ, բռնութեամբ կ'առնեմ, և իրօք ալ խօսքը գործի փոխելով թշնամութեանց սկսիլ, իսկ միւս կողմէն յայտարարել անոր դրացի ուխտութիւններուն թէ չըլլայ որ դուք ալ գործի սկսիք և իմ թշնամիիս թշնամութիւն ընէք:

Այո՛, բոլորովին նորութիւն մը, քաղաքական, դիւանագիտական, ռազմագիտական արդիւնաւորութիւն մըն է զոր կը յանդգնի երեւան հանել Իտալիա, աւելի արտասովոր քան նոյն իսկ իր մէկ զաւակին, Մաքիավէլլի, հիմնած վարդապետութիւնը: Բայց մինչդեռ այս վերջինոյն շատ հետեւողներ եղան քաղաքական աշխարհին մէջ, հաւանական չէ որ Սան Ճուլիանօ մարքիզին ստեղծած վարդապետութիւնն ալ նոյնքան ընդունելութիւն գտնէ. մինչ որ Մաքիավէլեանականութիւնը մոռցուի և անոր Սան-Ճուլիանականութիւնը գրուի, և կամ գոնէ անոր պէս յատուկ գրութեան մը յայտարար ածանցուածը դառնայ, ազգերու լեզուաբանութիւններուն մէջ:

Կ'երեւի թէ Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարը (Սան Ճուլիանօ) Մաքիավէլլի փառքին կը նախանձի և Մաքիավէլեականութեան դափնիները զինքը չեն թողուր որ քնանայ. ասոր համար կը փափագի ինքն ալ անմահանալ Սան-Ճուլիանականութեան դափնիներով: Բայց երանի թէ

ناقابل هضم برلقمه

اكلاشلدیغنه كوره ایتالیانلر طرابلس غربی ماقارنایی یوب هضم ایتدكلری قدر سهولتلی برصورتده یودوب هضم ایده‌میه‌جكلردر .

برقاچ كوندنبرو اعلان حرب ایتمشلر ایسه‌ده هنوز طرابلس غربدن برقاریش یره بیله اله كچیره‌مه‌مشلردر .

كندیلرینك افتخاری اولان دونانمالری چوق پاتیردی چیقاریبور لكن حقیقتده برنتیجهٔ مهمه ویردیكی یوقدر .

دره تنوتلری اعلان حربدن اول آدریاتیك دكزنده نامردانه برصورتله كوچوك برطوربیدو باتیرمقدن بشقه شمدی‌یه قدر هیچ برشی یاپه‌مامشدر .

بوندن ماعدا طرابلس غربی استانبوله التصاق ایدن تلغراف تللرینی دخی كسدیلر... احتمالكه بوتللری ماقارنا كبی یوده‌جقلردر .

ایشته ایتالیانلرك بتون معاملات حربیه‌لری، وقهرمانلقلری بونلردن عبارتدر .

بالطبع قالابرالی وسیجیلیالی فرادیاوولولر بوحركتله اكتفا ایتمیوب باشلامش اولدقلری شقاوتی دها ایلری كوتورمك اوزره طرابلس غربه عسكر چیقارمه‌غی دخی تجربه ایده‌جكلردر .

ایشته او اوقت كندیلرینك ماقارونی آلا ناپولیتانلرینك یاغی یاغنه باشلایه‌رق تجربه‌لری صیجاق صیجاق باشلرینه كچه‌جكدر .

بونلری بن دكل كندیلرینك متفق اولان آلمانیانك الك مشهور اركان عسكریه‌سندن بولنان وفه‌لد مارەشال فون دەرغولچ درپیش ایتمكده‌در .

موی الیه ترك اوردوسنی ایجه طانیدیغی كبی ایتالیان اوردوسنی دخی اوقدر یقیندن بیلیر .

فون دەرغولچ آچیقدن آچیغه شویله‌جه بیاناتده بولنیور .

« طرابلس غرب تركلر طرفندن اولدقجه قوی ومحكم برصورتده محافظه ایدلمشدر .

شاید وسائط معیشتی نظر اعتباره آله‌جق اولور ایسه‌ك، طرابلس غربده ترك حكومتنك بولندیردیغی مقداردن زیاده عسكر بولندیرمق غیر قابلدر .

تركلرك اوراده‌كی قوهٔ عسكریه‌سی ۱۷ طابور (۶۰۰ كشیلك) پیاده ، ۱۰ بلوك سواری اولوب ، بونلر آلتی مجدد قروپ طوپلری ایله مسلحدرلر .

بونلردن بشقه یكیچریلرك وطرابلس غربده‌كی ترك عسكرلرینك سلاله‌سندن اولان قول اوغللری یعنی اسراء چوجقلری بولندیغی كبی طوپجی باشی رودزیچ پاشا وساطتیله تشكیل اولنمش تعلیم كورمش عربلرده واردر .

ایتالیانلر ایچون طرابلس غربه آیاق باصمق صوك درجه كوچ اوله‌جقدر. شاید ممالك عثمانیه‌نك دیكر برقسمنه تجاوزده بولنورلر ایسه تكرار وپك سریع برصورتده كندی زرهلیلری اوزرینه چیقماغه مجبور اوله‌جقلردر .

ترك دونانمه‌سی ایتالیان فیلوسندن برآز ضعیف ایسه‌ده ینه كندی وظیفه‌سنی اجرا ایده‌جكدر.

بالخاصه ترك طوربیدولری ایتالیانلر ایچون تهلكه‌لی اوله‌بیلیرلر .

آشكار صورتده كوریلیوركه ترك طوائف بحریه‌سی كندی عدوی اكبرلری اولان ایتالیانك زرهلیلرندن برینی باتیرمق ایچون حیاتلرینی فدا ایده‌جكلردر . »

طوپجی باشی رودزیچ پاشا دخی برآلمان غزته‌سنه بومآل ایله بربیاناتده بولنمشدر .

ایشته ایتالیا كندینی ناقابل هضم برلقمه قارشوسنده بولیور ومعده‌سنك اقتداری كندی طویماز وآچ كوزلی اشتهاسی ایله متناسب دكلدر .

طبیعی پك آز برمدت صوكره ، بالتجربه سانجی‌یه طوتیلوب ، ایجه سنه‌لر مقدم حبشستاندن عودت ایتدیكی كبی سفیل وپریشان برحال ایله مملكته رجعت ایتدیكی تقدیرده كندی دخی یوتمق ایسته‌دیكی بولقمه‌نك غیرقابل هضم اولدیغنی آكلایه‌جقدر .

◆

غرب طرابلسه ایتالیانك كوندردیكی عسكرلره بروجه آتی تنبیهات ونصایح ویردیكنی برایتالیان غزته‌سی یازیور .

« جسور وابی اولكز وطوغرو براستقامت تعقیب ایدیكز، خصوصیله طرابلس غربه مواصلت ایتدیككزده بواستقامتدن هیچ انحراف ایتمه‌یكز، اونلرك حسیات مقدسه‌لرینه وعنعناته رعایت ایدیكز ، هیچ برصورتله افراط ایتمه‌یكز. دائما كندیكزی هرشیدن یوكسك طوتوب ، اعتدال دمكزی غیب ایتمه‌یكز، دشمنلر آره‌سنده بولنور ایسه‌كز دخی بویله‌جه اعتدالكارانه حركت ایدیكز ، مأذونیت استحصال ایده‌رك طیشاری چیقدیغكزده ، آمریكزك تحت ترصدنده بولندیغكز كبی حركت ایتملی‌سكز، هیچ جامعلره دخول ایتمه‌یكز زیرا عربلر كندیلرینه بونی برحقارت دیه تلقی ایدرلر .

قادینلر ایله هیچ اشتغال ایتمه‌یكز .

اوراده‌كی خلقك اعتیاداتندن هیچ بحث ایتمه‌یوب ، اونلری تزییف ایتمه‌یكز . »

---

(۱۰۵)

عبدالحمید وشرلوق هولمس

ایكنجی قسم :

اون دردنجی فصل

سوركونه طوغری

ضیا پاشا قادین قیافته كیرمش اولان ایكنجی كنجه خطاباً :

— سنده بوراده طور ! ومصطفی آغا ایله برابر ترصد ایدیكز كه یاپه‌جقلریمزه برمانعه تصادف ایتمه‌سون .

بوسوزلردن صوكره فرانسزجه لسان ایله :

— طائفه‌نك اوزرینه اعتنالی برنظر ایله باقوب آكا هیچ یانكزدن بشقه بریره كیتمكه مأذونیت ویرمه‌یكز !

ضیا پاشا، ماقلاین وجه‌یمس صالونه عودت ایتدكلرنده واپورك اسماعیلیه پیشكاهندن مرور ایتدیكنی كوردیلر ، اوحیده پك بحرانلی برحالده بولنمقده ایدی .

ناقابل اجرا اولان برشیئ تجربه‌لرینك آن ورودی یاقلاشدقجه ، كندیلری دخی محزون برحالده ایدیلر .

ضیا پاشا سوزه باشلایه‌رق :

— اكر موفق اوله‌ماز ایسه‌ك هپسمزك حالی‌ده پك مشكل اوله‌جقدر .

جه‌یمس جواباً :

— بزه ارتق اجرا ایتمك اوزره انتحاردن بشقه هیچ برشیئ قالماز !

ماقلاین :

— آرقداشلر ! امیدمزی كسمه‌یه‌لم ! شمدی‌یه قدر موفق اولدق ، وبوندن صوكره‌ده موفق اوله‌جغمزی تصور ایده‌بیلیرز، وذاتاً باشلادیغمز شو ایشك موفقیت پذیر اولمایه‌جغنه هیچ برسبب یوقدر .

— قپودانی بزمله اشتراك ایتدیرمك قابل اولمیه‌جق !

— اووقت هیچ مانع اولماسی ایچون وسائط لازمه‌یی ترتیب ایده‌رز .

— نصل ؟

ماقلاین قطعی برصورتله :

— اوجهتی بن درعهده ایده‌رم !

انكلیز رفقاسی نزدنده بیوك برشهرته مالك اولدیغندن كندی مهارتی اوزرینه هپسی امین اولوب شو قطعی بیاناتندن زیاده‌سیله برقوت ومكنت كسب ایتدیلر .

ضیا پاشا جواباً :

— اكر سز قپودانی تجرید ایتمكی درعهده ایدییور ایسه‌كز ایش زیاده‌سیله قولایلاشیر .

اودقیقه‌ده صالونك قپوسی آچیلوب قپودان كوروندی .

سوزینی اوراده طورانلره خطاباً :

— یاری كیجه كچمشدر دها اویومغه فكریكز یوقمیدر ؟

ماقلاین جواباً :

— خایر ! قانالدن مرور ایتمك اوقدر اكلنجه‌لیدركه سویشه قدر اویانیق طورمق ایسته‌یورز .

— فقط آنجق شفق زمانلرنده اورایه مواصلت ایده‌بیلیرز .

— ذاتاً ساعت درتده شفق آتمغه باشلایه‌جغندن چوق بكله‌میه‌جكز .

عثمان قپودان جواباً :

— نصل ایستر ایسه‌كز اویله یاپیكز ، بن برآز اویویه‌جغم .

بوسوزلری متعاقب برقاچ دقیقه مرور ایتدیكنده قپودان :

— كیجه‌كز خایر اولسون !

دیه‌رك ، صالوندن طیشارییه چیقدی .

ماقلاین توتون چبوغنی یاقوب ، درین بردوشنجه‌یه مستغرق اولدی . رفقاسی سكوت ایتدیلر زیرا انكلیزك مهم برشی اوزرینه دوشوندیكنی بیلدكلرندن اوكا مانع اولمامق ایسته‌یورلر ایدی .

یاریم ساعت قدر كیزلی پولیس مأموری صندالیه‌سنده اوطوردیغی حالده توتون چبوغنی چكه‌رك دومانی طاوانه طوغری صاووروب كوزیله اونك تموجنی تعقیب ایتمكده ایدی .

والحاصل ضیا پاشا ساعتنه باقه‌رق، دوشنجه‌لی بروضعیت ایله .

— ساعت بره یاقلاشدیغنی بیلیرمیسكز ؟

ماقلاین یرندن صیچرایه‌رق :

— ساعت برمی؟ اویله ایسه ایشه باشلامق وقتی ورود ایتمشدر ...

صوكره ، دیكر ایكی رفیقلرینه خطاباً :

— سز بوراده بكله‌یكز بن شمدی عودت ایده‌رم .

دیدی وصالوندن طیشارییه چیقدی .

ضیا پاشا یانینده‌كی رفیقنه توجیه خطاب ایله:

— عجبا نره‌یه كیدییور ؟

— مطلقا فكرنده قورمش اولدیغی برپروغرامی اجرا ایتمك اوزره طیشاری كیتدی .

برچاریك ساعت صوكره انكلیز پك مسرور برصورتده ایچرویه داخل اولوب :

— هایدی كیدوب آرقداشلریمزی اوطه‌لرندن اخراج ایده‌لم !

ضیا پاشا ماقلاینه خطاباً :

— قپولری قیرمق ایچون هیچ دكل ایسه المزده برتیمور پارچه‌سی بولنملی‌در .

— اویله شیلره لزوم یوق ، ایشته اوطه قپولرینك آناختارلری !

ماقلاین بوسوزلری متعاقب جیبندن درت آناختار چیقاروب آرقداشلرینه كوستردی .

— دیمك كه عثمان قپودانی بزه اشتراك ایتدیرمكه موفق اولدیكز .

(مابعدی صالی صباح)

استنساخاً طبعی ممنوعدر

աւելի մաքուր և աւելի անբիծ անուան մը հմայքին աչք գնէր, եթէ երբեք անմահանալ կ՚ուզէր։

Ինչ որ է, այդ իր գիտնալիքն է, բայց վերջապէս քննութիւն մը կ՚արժէ ընել Իտալիոյ այս ընթացքը բացատրելու համար։ Պալքանեան տէրութեանց դրկած շրջաբերական-ծանուցագիրները ուրիշ կերպով չեն մեկնուիր, բայց թէ ասով կը ցուցնեն Իտալիոյ անձուն և անսահման ամբարտաւանութիւնը և յանձնապաստան վստահութիւնը իր ինքնապաշտութեան մասին։ Այդ շրջաբերականներով ըսել ուզած է գաւազարար թէ ինքը միայնակ կը բաւէ, իր ծրագիրը յաջողցնելու և Թուրքիան իր պայմաններուն հաւանեցնելու։ Կարօտ չէ ոչ դաշնակիցներու և ոչ Թուրքիոյ դէմ գործօղ անկախ թշնամիներու, որպէս զի իր յուսացած յաջողութիւններուն կամ յաղթութեան փառքը միայն իրեն վերաբերի և չըսուի թէ առանց այդ նոր թշնամիներուն ինքը առանձին չպիտի յաջողէր, ինչպէս բոլոր աշխարհ ըսաւ Ռուսիոյ համար 1877-78ի պատերազմին առթիւ, երբ Գարատաղ, Սերպիա, նոր ազատագրուած Պուլկարիա ու Ռումանիա գործի խառնուեցան և հազիւ հնարաւոր ըրին ռուսական յաջողութիւնը։

Այս մեկնութիւնէն զատ կրնայ սա ալ ըսուիլ,— թերևս բացատրութիւն Սանճուլիանականութեան (վերջապէս յատկանշանական նոր բառ մը պէտք է նկատել զայդ) թէ Իտալիա իր այդ ընթացքով կը փափագի Թուրքիոյ ապագայ բարեկամութիւնը շահիլ, ըսելով թէ որչափ որ ինքը անոր մէկ նահանգը (Տրիպոլիս) գրաւել փորձեց, գոնէ չթողուց որ պալքանեան տէրութիւններն ալ ոտքի ելլեն և աւելի մեծ խառնաշփոթութիւններ ու տագնապներ առաջ բերեն։

Եթէ արդարև այս կերպով երախտագիտութիւն մը ապասել կը յուսայ օսմանցիներէն Սան-Ճուլիանական այս նոր վարդապետութիւնը, ատոր ալ շատ՝ մնաց։ վարդապետութիւն մին է եղեր և երբեք չպիտի յաջողի անցնիլ Մաքիավելլիականութեան տեղը և կամ անոր քովիկը գրաւել տալ անոր հետ։

ՄԱՐԿՈՍ ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԹՈՒՐՔԵՒԻՏԱԼԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՏՐԻՊՈԼՍԻ ԳՐԱՒՈՒՄԸ

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ԶՈՀԵՐ

ՀՈՏԷՅՏԱՅԻ ԵՒ ՍՈՒԷՅՏԻԱՅԻ ՌՄԲԱԿՈԾՈՒԹԻՒՆԸ

ԵՐԿՈՒ ՕՍՄ. ԹՈՐՓԻԼԱՆԱՒԵՐ ԸՆԿՂՄԱԾ

Նորագոյն հեռագիրներ կը հաստատեն Տրիպոլսի գրաւման լուրը, թէեւ թուրք թերթերէն ոմանք երէկ կասկած կը յայտնէին այդ մասին։ Բիրտ իրողութիւնը սա է որ հինգշաբթի օրուընէ ի վեր իտալական դրօշը կը ծածանի օսմ. բերդերուն և կառավարչատան վրայ, քաղաքը զինուորականապէս գրաւուած է և գեր-ծովակալ Պօրէայօլիօ քաղաքին կառավարիչ անուանուած է։ Օսմ. պահակազօրքը ներսերը քաշուած է։ Գերման հիւպատոսը ծովակալ Ֆարավէլլիի յայտարարած է թէ ռմբակոծութիւնը ո եւ է վնաս չէ պատճառած Եւրոպացիներու բնակութեանց։ Անշուշտ, Տրիպոլիս, իբր բերդաքաղաք, չպիտի կրնար երկար ատեն դիմադրել, քանի որ ինքնապաշտպանութեան զօրաւոր միջոցներէ զուրկ, իր ամրութիւնները ի վիճակի չէին իտալական զրահաւորներուն դէմ կռուելու, որոնց խոշոր և վերջին դրութեամբ շինուած թնդանօթները շուտով լռութեան դատապարտեցին բերդերու կրակը։ Ինչպէս կը հաւաստեն թուրք թերթերը, օսմ. ամրոցներուն կողմէ դիմադրութիւն եղած է, սակայն թնդանօթաձիգները քիչ մը վհատութեան մատնուած են, տեսնելով որ քաղաքին պահակազօրքը դէպ ի ներսերը քաշուած է, հոն դիրք բռնելու և ամրանալու համար։ Յայտնի չէ թէ ռմբակոծութիւնը որքան նիւթական վնաս պատճառած է և քանի հոգի մեռած ու վիրաւորուած են։ Հեռագրական գործակալութիւնները հակասական տեղեկութիւններ կը հաղորդեն այդ մասին։ Օսմ. հեռագրական գործակալութիւնը կ՚ըսէ թէ Տրիպոլսի զինուորական իշխանութիւնը սա հեռագիրը ուղղած է պատերազմական նախարարութեան. «Ռմբակոծութեան հետեւանքով շատ մը բնակարաններ քանդուեցան։ Բազմաթիւ անձեր, որոնց մէջ կիներ ու տղաք ալ կային, սպաննուեցան։ Սակայն կ՚ապացուցանէ որ ամրոցներուն նշան առնող իտալացի թնդանօթաձիգները կա՛մ իրենց անփորձութեան պատճառաւ քաղաքին մէջ ռումբ նետած են և կամ փորձնաբար ուզած են մահ սփռել բազմամարդ թաղերու մէջ»։ Միւս կողմէ Ռօյթէր գործակալութիւնը սա հեռագիրը ստացած է Տէնիզաթէն. «Տրիպոլսի ամրոցներուն ռմբակոծումը քիչ վնաս հասցուցած է քաղաքին։ Գերման հիւպատոսարանի թարգմանին բնակարանը ծանրապէս վնասուած է։ Վեց թուրք զինուոր սպաննուած և հինգ թուրք զինուոր ու մէկ Հրեայ ծանրապէս վիրաւորուած են։ Գերմանները անվնաս են։ Իսլամները կրաւորական դիրք մը ունին։ Միայն կը խնդրեն որ ռմբակոծումը չվերսկսի ալ։ Տրիպոլիս գտնուող Եւրոպացիներուն թիւը 2000էն աւելի է»։

⁂ Տրիպոլէն սոյն օրուան թիւով հեռագիր մը կը ծանուցանէ. «Իտալացիներու Սուլթանիէ ամրոցը զօրք հանելուն հետեւանքով, Տրիպոլսի շրջակայ ցեղերուն պատկանող Արաբներ իտալացի ծովակալին նաւը երթալով հնազանդութիւն յայտնեցին և ծովակալէն խնդրեցին որ ռմբակոծութիւնը դադրեցնէ։ Գերմանիոյ ընդհանուր հիւպատոսը, որ հիւպատոսական մարմնոյն երէց անդամն է, իտալացի ծովակալէն խնդրած է հանրային բարեկարգութիւնը ապահովել և քաղաքը գտնուող օտար գաղութներու կեանքը և ինչքը պաշտպանել»։

⁂ Հռոմէն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ արշաւախումբը շարժման մէջ դնելու գործողութիւնը աւարտած է։ Բոլոր ջոկատները, կեդրոններու մէջ համախմբելէ յետոյ, նաւ դրուած են։ Իտալական կառավարութիւնը արշաւախումբին փոխադրութեան համար վարձած է 18 մեծ փոխադրանաւեր, որոնց տարողութիւնն է 100,000 թոնօ։ Նոյնպէս վարձած է 13 փոքր շոգենաւեր

⁂ Տրիպոլէն սեպտ. 20 թուականով հեռագիր մը, պատերազմական պաշտօնատան ուղղուած, կ՚ըսէ թէ իտալացի ծովակալին կողմէ եղած անձնատուութեան առաջարկը զայրոյթով մերժուած է։ Ատոր վրայ, իտալական նաւատորմը սաստիկ ռմբակոծութեան մը սկսած է օսմ. ամրութեանց դէմ։ Ամրոցները եօթը ժամ պատասխանած են բուռն թնդանօթաձգութեամբ։ Օմլոկըրքի ամրոցները փճացուած են։ Օսմ. զինուորներէն 12 հոգի սպաննուած և 23 հոգի վիրաւորուած են։ Օսմ. բերդերուն արձակած ռումբերը ծանր վնասներ պատճառած են մէկ քանի իտալական մարտանաւերու։

⁂ Զրոյց կը շրջի թէ Պէնկազի, Պաձագա և Մարսթըպրուքի ծովախորշը Իտալացիներուն կողմէ գրաւուած են։ Վերապահութեամբ կը հաղորդուի այդ լուրը։

⁂ Անցած հինգշաբթի գիշեր իտալական յածանաւ մը ռմբակոծած է Սուէյտիէի նաւահանգիստը։ Սակայն նաւահանգիստին բերանը ծանծաղուտ ըլլալուն, յածանաւը չկարենալով յառաջանալ, իր ռմբակոծութիւնը ապարդիւն եղած է։ Սուէյտիէ գիւղը կը գտնուի Հալէպի կուսակալութեան Անթաքիա գաւառակին մէջ։ Նախկին Սելեւկիայի աւերակներուն վրայ շինուած է։ Հին ատեն իր սրբազան նաւահանգստին մէջ հազար նաւեր կրնային խարսխել։

⁂ Տրիպոլէն Բարիզ քաշուած հեռագիրներուն նայելով, քաղաքը իտալական վարչութեան ներքև կը գտնուի։ Իտալացիները ընկղմած են երկու օսմ. թորփիլանաւեր։

⁂ Բրէվէզայէն սոյն օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ տեղւոյն ջուրերուն մէջ գտնուող իտալական նաւատորմը կը բաղկանայ 3 յածանաւէ, 5 թորփիլահալածէ և 1 յածանաւ թորփիլանաւէ։ Նաւատորմին հետեւող փոխադրանաւերը, որոնց մէջ զինուոր կայ, նոր ուղղութեամբ մը ճամբայ ելած են։ Կ՚ըսուի թէ Իտալիա կը դառնան։

⁂ Ռիւթէրի գործակալութիւնը սա հեռագիրը ստացած է Հաթէյտայէն. «Սեպտ. 20ին, իտալական երկու զրահաւորներ 21 ռումբ արձակեցին քաղաքին վրայ։ Ռումբերէն մէկը անգլիական Կիյտիօլ զրահաւորին նաւակին հանդիպելով ընկղմեց զայն»։

⁂ Սթէֆանի գործակալութիւնը սա հեռագիրը ստացած է սոյն օրուան թուականով. «Երէկ, ժամ 5ին, Շէնքինի ծովեզերքէն կրակ ըրին ճերմակ դրօշ կրող իտալական նաւակի մը վրայ։ Ալ զուքա թորփիլահալածը, որ հսկողութիւն կը կատարէր, զէնքի մաքսանենգութիւնը արգիլելու համար Ադրիականի մէջ և որ հրաման չունէր այդ ծովեզերքէն հեռանալու, ստիպուեցաւ փոխադարձաբար կրակ ընել, նաւակը ազատելու նպատակաւ։ Թորփիլահալածը թեթեւապէս վնասուեցաւ թշնամիին կրակէն։ Հրամանատարը թեթեւապէս վիրաւորուեցաւ ոտքէն։ Թուրքերուն վնասը յայտնի չէ»։

⁂ Պետերսպուրկի օսմ. դեսպան Թիւրխան փաշա անցեալ հինգշաբթի օր տեսակցութիւն մը ունեցած է սերպական գործոց պաշտօնատան վարիչ Պ. Նէրաթօվի հետ։ Այդ տեսակցութիւնը երկու ժամ տեւած է։ Դիւանագիտական շրջանակներու մէջ կ՚ըսուի թէ Պ. Նէրաթօվ բարեկամական դիտողութիւններ ըրեր է և Թուրքիոյ խորհուրդ տուեր է պատերազմը վերջացնելու և Իտալիոյ հետ հաշտութիւն մը կնքելու։ Պ. Նէրաթօվ աւելցուցեր է թէ Թուրքիա եթէ ականջ դնէ սա առաջարկը, ուղղակի շահ չունեցող տէրութիւն մը պիտի կրնայ միջամտել այն ատեն։

⁂ Օսմ. կառավարութիւնը մեծ տէրութեանց դիմում ըրած էր, անո՛նց կարծիքը առնելու համար Թուրքիոյ մէջ գտնուող Իտալացիները վտարելու մասին։ Տէրութիւնները պատասխանած ըլլալով այդ դիմումին, կառավարութիւնը մէկ քանի օրէն վերջնական որոշում պիտի տայ։ Թուրք թերթի մը ըսածին նայելով, Բ. Դուռը պիտի վտարէ իտալական թերթերու թղթակիցները և իտալական բանակին պատկանող անձերը, գերման դեսպանատան իմաց տալով այդ պարագան։ Երէկուան Թանին կը պահանջէ որ Թուրքիոյ մէջ գտնուող 50000 իտալահպատակները օսմ. հողէն վտարուին, որպէսզի անոնցմէ աղքատ դասակարգին պատկանողները երթան փորձանք ըլլան իրենց երկրին գլխուն։

⁂ Իտալացիներուն դէմ պոյքոթը սկսած է արդէն։ Մաքսային նախարարութիւնը խզած է իտալահպատակ Բորբիի հետ ունեցած պայմանագրութիւնը որով ծխախոտ ալիւր կը հայթայթէր։ Քէմպրիճի համալսարանին պրոֆէսէօր Ալալի Թալիպ պէյ հեռագիր մը ուղղելով թերթի մը, կ՚ըսէ թէ բոլոր օսմանցիներուն պահանջով, կայս. իրատ մը պէտք է պոյքոթ հռչակէ Իտալացիներուն դէմ։ Եգիպտական մամուլը կը պահանջէ որ պոյքոթ հռչակուի Իտալացիներուն դէմ։ Իսլամական մէկ քանի ընկերութիւններ եւս առած են Պանքօ տի Ռօմայի մօտ ունեցած իրենց աւանդ դրամները։

⁂ Օսմ. կառավարութիւնը եգիպտական կառավարութեան հաղորդած էր փարոսները մարելու մասին տուած որոշումը։ Եգիպտական նաւահանգիստներու վերատեսուչը այդ մասին հրահանգ խնդրած էր անգլիական կառավարութենէն։ Այս վերջինը հրամայած է որ եգիպտական փարոսները պէտք է վառուին։

⁂ Իտալիոյ նախարարապետ Պ. Ճիօլիթթի Թուրինօ մեկնած է քաղաքական հացկերոյթի մը ներկայ գտնուելու համար։ Պ. Ճիօլիթթի կարևոր բանախօսութիւն մը պիտի ընէ միջազգային կացութեան, Տրիպոլսի և Իտալիոյ քաղաքական նպատակներուն վրայ։

⁂ Մեծ տէրութեանց մօտ գտնուող իտալական դեսպանները հրահանգ ստացած են յայտարարելու թէ Իտալիա չուզեր պատերազմը ընդարձակել, այլ իր նպատակն է Տրիպոլիսը ու Պէնկազին գրաւել։

⁂ Իտալական մամուլը մեծ գովեստով կը խօսի նոր վարչապետ Սաիտ փաշայի վրայ, ըսելով թէ այդ պետական մարդուն աչքառու ձիրքերուն շնորհիւ Թուրքիա չափաւոր ուղղութեան մը պիտի հետեւի։

⁂ Շէյխ-իւլ-Իսլամ Մուսա Քեազիմ էֆ. խմբագրի մը յայտարարած է թէ Ափրիկեան Տրիպոլսի կացութիւնը կորսնցուցած է իր ծանրակշիռ հանգամանքը։ Ան ըսած է թէ օսմ. կառավարութիւնը երբեք չպիտի հաւանի գրաւական փոխարինութեան մը։ Շէյխ-իւլ-Իսլամը յոյս կը յայտնէ որ կատարուած բանակցութեանց շնորհիւ խնդիրը պիտի լուծուի ազգին բաղձանքին համապատասխան կերպով։ Մուսա Քեազիմ էֆ. աւելցուցած է թէ հեռագրական հաղորդակցութիւնները խզուած ըլլալով ճշգրիտ լուր մը չկայ Իտալացիներուն ցամաք ելած ըլլալու մասին։

⁂ Ժէօն Թիւրքի խմբագրապետ Ճէլալ Նուրի պէյ երէկուան խմբագրականին մէջ կ՚առաջարկէ որ Թուրքիա իբր փոխարինութիւն Ափրիկեան Տրիպոլսի, Իտալիայէն ստանայ Էրիթրէն և իտալական Սօմալին։ Սակայն լաւագոյն կը նկատէ քան թէ եւրոպական միջամտութեամբ և ձեռապարտանքով կնքուած հաշտութիւն մը, որ անպատուաբեր պիտի ըլլայ Թուրքիոյ։

⁂ Թանին կ՚ըսէ թէ Իտալիա երկար ատենէ ի վեր բրօբականտ կ՚ընէ Ափր. Տրիպոլսի մէջ, ժողովուրդին համակրանքը գրաւելու և օսմ. կառավարութեան դէմ ապստամբեցնելու համար։ Իտալիա ուտելիք և զէնք կը բաշխէր։ Պանքօ տի Ռօմա արմաւի բազմաթիւ մթերանոցներ ունէր, որոնք թալլուած են հիմա։ Թուրք թերթը կ՚ըսէ թէ այդ զէնքերը Իտալիոյ դէմ պիտի դառնան։ Այս առթիւ կը պահանջէ որ ապաժամիւթ գործելէ աւելի կառավարութիւնը ուշադիր պէտք է հասցնէ հոն։

⁂ Հաւասի գործակալութիւնը սա հեռագիրը ստացած է Կապէսէն (Թունուզ). «Երեք թուրք սպաներ Ճէրպայի (Թունուզի ծովեզերք) ցամաք ելան և ուզեցին Տրիպոլիս անցնիլ ցամաքի ճամբով, սակայն չյաջողեցան։ Ուրիշ երկու թուրք սպաներ ալ փորձեցին ծովու ճամբով Տրիպոլիս երթալ, պաշարման գիծէն անցնելով։ Բայց այդ փորձը ի դերեւ ելած ըլլալով Սֆաքս (Թունուզ) դարձած են։

⁂ Մակեդոնիոյ մէջ թուրք զինուորներ համախմբուելուն պատճառաւ Յունաստանի Նախարարաց Խորհուրդը որոշած է Թեսալիոյ սահմանագլուխը ամրացնել։ Հաւանաբար հրամանագիրը այսօր հրատարակուի։

⁂ Ֆոսիշէ Զայթունկ կը գրէ. «Տրիպոլսի ռմբակոծումը անհամոյ տպաւորութիւն մը ձգած էր, ինչպէս նոյն տպաւորութիւնը առաջ բերած էր Իտալացիներուն բռնած ընթացքը Ալպանիոյ ծովեզերքին վրայ։ Օսմ. մարտանաւերու Հաթէյտա չգտնուելուն պատճառը իտալեւթուրք պատերազմը չէ, այլ արաբական ապստամբութիւնը։ Իտալիա բան մը չպիտի կորսնցնէր, եթէ այդ նաւերուն վրայ չյարձակէր։ Նոյնպէս այն դժնդակ կացութեան չպիտի մատնուէր, եթէ անգլ. նաւ մը քանդած չըլլար»։

⁂ Զրոյց կը շրջի թէ Ավլոնեայի բնակչութիւնը չէ ուզած պոյքոթ ընել իտալական ապրանքներուն դէմ։

⁂ Պատերազմի վերաբերեալ լուրերը օրը օրին չկարենալով իմանալ, գաւառներու ժողովուրդը Օսմ. կայս. Պանքայի մասնաճիւղերուն կը դիմէ, լուր առնելու համար։

⁂ Տարտանէլէն կը հեռագրեն թէ անցեալ գիշեր լսուած թնդանօթաձգութեան ձայները մեծ յուզում առաջ բերած են քաղաքին մէջ, կարծուելով թէ իտալական նաւատորմը կը մօտենար։ Իրողութիւնը սա է որ Սէտ-էլ-Պահր ամրոցը թնդանօթի հարուածներ պարպած էր, գիշերը ուշ ատեն հասած առեւտրական նաւու մը ազդարարելու համար։

⁂ Գերմանիոյ կայսրը սա պատասխանը տուած է Սուլթանին կողմէ իրեն ուղղուած հեռագրին. «Բարեկամութեան և յարգանք կը տածեմ Ձեր Վեհափառութեան ու ձեր բովանդակ երկրին նկատմամբ, և ներկայ տագնապին առթիւ մեծ ցաւ կը զգամ։ Իմ կառավարութեանս հրամայած էի ամէն ջանք ընել, որպէս զի այդ տագնապին առաջքը առնէ։ Բայց Աստուծոյ օգնութեամբ առիթը պիտի գայ, ուր պիտի կարենամ տագնապին լուծումը դիւրացնել»։

⁂ Պէնկազիէն առնուած հեռագրի մը համաձայն, Ասա, Ավլագիր, Տէրնէ ցեղերէն կամաւորներու գունդեր կը պատրաստուին, թշնամիին դէմ կռուելու համար։

⁂ Սիկիլիոյ նահանգներուն և Տրիպոլիս զրկուած իտալացի զինուորներուն մէջ քոլերա ծագած ըլլալով ամէն օր մեծ աւեր կը գործէ։

⁂ Հռոմէն հասած լուրերու համաձայն, Իտալիա կը վախնայ որ Կարմիր ծովուն մէջ ունեցած Մասաւա և Ասապ նաւահանգիստներուն վրայ յարձակում գործուի օսմ. նաւատորմին կողմէ, որովհետեւ այդ երկու նաւահանգիստները ինքնապաշտպանութեան միջոցներէ զուրկ են բոլորովին։

⁂ Նախկին եպարքոս Քեամիլ փաշա Տէյլի Մէյլ ի կ. Պոլսոյ թղթակցին յայտարարած է թէ երկրին ներկայ տագնապալից վիճակին մէջ եթէ իրեն առաջարկուէր վարչապետութիւնը, հայրենասիրաբար պիտի ստանձնէր, բայց կարգ մը պայմաններով միայն։

⁂ Իտալական նաւատորմը մինչեւ հիմա թնդանօթի 500 հարուած արձակած է։ Եօթը հարուածներով միայն կարելի եղած է լռութեան դատապարտել Բէչատիէ փոքր ամրոցը։ Երկու միլիոն ֆրանքէն աւելի ծախսուած է մինչեւ հիմա կատարուած թնդանօթաձգութեան համար։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ ԱՐԿԱԾ ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱՅԻ ՄԷՋ

Երէկ առաւօտ ժամը 2ին Հայտար փաշայի հին կայարանին տեղ երկու կառախումբեր ընդհարեցան։ Բէնտիքէն եկող կառախումբը Հայտարփաշայի կը մօտենար, երբ հանկէ ճամբայ ելաւ Բէնտիք մեկնող կառախումբը։ Բաղխումը այնքան անխուսափելի կը թուէր որ ճամբորդները մեքենավարին պոռացին որ կառախումբը կեցնէ։ Բայց շատ ուշ էր արդէն։ Երկու կառախումբերը իրարու զարնուեցան։ Մեկնող կառախումբին վայրաշարժը խորտակուեցաւ, իսկ Հայտար փաշա հասնող կառախումբին վայրաշարժը ծանրապէս վնասուեցաւ։ Իւրաքանչիւր կառախումբէ երկուքական վակօն ծանր վնասներ կրեցին։ Ատոնց մէկ քանին բոլորովին խորտակուեցան։ Վիրաւորներու թիւը վեցի կը հասնի, ամէնքն ալ թեթեւ վէրքեր ստացած են։ Բաղխումին ատեն կիներ նուաղեցան։ Պաշտօնեայ մըն ալ խելքէն ելած է։ Վիրաւորները կայարանը փոխադրուելով նախնական դարմաններ տրուեցան։ Վիրաւորներէն երկուքը հայ են։ Քննութիւն մը բացուեցաւ, պատասխանատուութիւնները ճշդելու համար։ Ոմանք ազդանշանի սխալ շարժումի մը արդիւնք կը նկատեն արկածը, իսկ ուրիշներ ալ կ՚ըսեն թէ ճամբան բաց ըլլալու մասին հրաման տրուած է սխալմամբ։

ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ ՆԻՒԹԵՐ

Յառաջիկայ դեկ. 19էն սկսեալ, սա նիւթերուն Թուրքիա մուտքը արգիլուած է. Քլօրաթ տը բօթաս, Քլօրաթ տը սուտ. Նիթրաթ տը սուտ. Նիթրաթ տը բօթաս, Բիքրաթ. Նիթրօ-'կլիսէրին. Ֆիւլմիքօթօն։ Այդ քիմիական նիւթերով դեղերու պատրաստութեան համար թնդանօթարանի վերատեսչութիւնը հարկ եղած քանակութեամբ պիտի տայ իւրաքանչիւր դեղավաճառի և դեղագործի, կայս. բժշկական վարժարանի որոշած չափին համաձայն։ Քլօրաթ տը բօթասով և այդ կարգի նիւթերով պատրաստուած բասթիլները չեն արգիլուած, քանի որ պայթուցիկներու պատրաստութեան չեն կրնար գործածուիլ։ Վերոյիշեալ քիմիական նիւթերէն, արհեստաւորներուն և հողագործներուն պիտի յանձնուին իրենց պէտքին համաձայն, հանրօգուտ շինութեանց և երկրագործական նախարարութեանց որոշած չափով։

ՀԱԳԳԸ ՓԱՇԱ

Նախորդ եպարքոս Հագգը փաշա հրաժարելէն ի վեր ոչ բնակարանէն դուրս կ՚ելլէ և ոչ ալ այցելութիւններ կ՚ընդունի։

ԲՈՑԵՐՈՒ ՄԷՋ ԱՅՐԱԾ

Կիւլ Ճէմալ շոգենաւուն գրագիր Ճէմալ էֆ., անցեալ գիշեր, գինով վիճակի մէջ տուն դառնալով ուզեց լամբարը վառել սակայն լամբարը վար ինկաւ ու բռնկեցաւ։ Ճէմալ էֆ.ի զգեստները կրակ առին ու մարմինը զանազան մասերը այրեցան։ Թէեւ անցորդները օգնութեան հասան ու մարեցին, բայց Ճէմալ էֆ. ստացած վէրքերուն հետեւանքով քիչ յետոյ մեռաւ։

ԳՏՆՈՒԱԾ ԴԻԱԿ

Անցեալ օր Թէրապիայի ծովեզերքէն գտնուեցաւ խոյամի մը դիակը, որուն չորս կողմը կապուած էին քարով լեցուն քսակներ։ Մարմնոյն վրայ տեսնուած ծակուածքները և քարով լեցուած քսակները ապացոյց են թէ յիշեալը ոճիրի մը զոհ գացած է։

ՀՐԴԵՀ

Երէկ առաւօտ հրդեհ ծագեցաւ Պոլիս, Լիմոն Իսկէլէսի, յոյն թղթավաճառի մը խանութէն, որ ամբողջովին այրեցաւ Նէվշէհիր օթէլի մէկ սենեակին հետ։

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹԵՐԹՕՆԸ 139

ԱՊՏԻՒԼ ՀԱՄԻՏ ԵՒ ՇԷՐԼՕՔ ՀՈԼՄՍ

ՀԵՂԻՆԱԿ՝ ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԴԷՊԻ ԱՔՍՈՐ

ԳԼՈՒԽ ԺԴ.

Այս ազդու խօսքերը զորս նախկին Թիկնապահը անդրդուելի պաղարիւնութեամբ և խոժոռութեամբ մը կ՚արտասանէր, մեծապէս ազդեցին խեղճ նաւազին վրայ որ սկսաւ իրապէս վախ զգալ։

— Ինծի նայէ՛ տղաս, շարունակեց Ջիա փաշա ձայնը մեղմացնելով, քեզի անկեղծօրէն կ՚ըսեմ որ այս միջոցիս, եթէ տակաւին յամառիս, քու կացութիւնդ ալ նաւապետինին չափ վտանգաւոր կը դառնայ, իսկ եթէ հաւանիս մեր հրամաններուն ինքնաբերաբար հնազանդելու, այն ատեն ընդհակառակը մեծամեծ շնորհներու կրնաս արժանանալ․․․։

Նաւազը՝ գլխիկոր՝ այս խօսքերը մտիկ ըրաւ, առանց բառ մը արտասանելու։

— Մի՛ կարծեր որ, շարունակեց նախկին Թիկնապահը, անպատճառ քու ծառայութեանդ պէտք ունինք և ատոր համար կը ջանամ քեզ համոզելու, կրնաս ապահով ըլլալ որ արդէն Սուէզ հասնելնուս պէս, այս նաւուն հրամանատարը պիտի փոխուի, ինչպէս նաեւ բոլոր անոնք որ մեր հրամաններուն չեն ուզած հպատակիլ. իմ նպատակս է միայն քեզի օգտակար ըլլալ և ջանալ որ, եթէ կարելի է, անմեղ տեղը չվնասուիս քու նաւապետիդ գործած աբարքներէն, այլ ընդհակառակը օգուտ քաղես ներկայ դէպքերէն ու ապագադ ապահովես․․․։

— Բայց, էֆէնտի, ի՛նչ կը պահանջէք որ ընեմ․․․

— Ոչինչ, կամ մանաւանդ շատ չնչին բան մը, պատասխանեց Ջիա փաշա, ձայնը զգուշապէս մեղմացնելով։

Յետոյ, գրպանէն հինգ ոսկի հանելով նաւազին տուաւ և ըսաւ.

— Կը տեսնեմ որ դուն խելացի ու խօսք հասկցող մարդ մըն ես, կ՚ուզեմ որ այս դրամը ընդունիս իբրեւ իմ կողմէս նուէր մը։

Մուսթաֆա ոսկիներուն տեսքէն շլացաւ. երբեք այդքան գումար մէկ անգամէն իր գրպանը չէր մտած։ Ամբողջ հարստութիւն մըն էր որ յանկարծ երկինքէն կ՚իյնար։

— Էֆէնտի, Աստուած երկար կեանք տայ ձեզի, շատ շնորհակալ եմ, կմկմաց յուզուած շեշտով մը։

— Ատիկա դեռ բան մը չէ, ըսաւ նախկին Թիկնապահը. եթէ մեր հրամաններուն համեմատ վարուիս, խոհեմութեամբ շարժիս և մեր յանձն առած պաշտօնը դիւրացնես, կրնաս ապահով ըլլալ թէ ասկէ շատ աւելի մեծ նուէրներ պիտի ստանաս և միանգամայն քու մեծերուդ գնահատութեան պիտի արժանանաս։

Նաւազը այս վերջին յայտարարութիւններէն ա՛լ աւելի ոգեւորուած, պատասխանեց.

— Պատրաստ եմ ձեր բոլոր հրամաններուն հնազանդելու, միայն թէ ապահովցուցէ՛ք զիս որ գլխուս փորձանք մը չպիտի պատահի և իրաւցնէ դուք յանուն մեր վեհափառ Սուլթանին կը գործէք և պաշտօն ունիք հսկելու մեր նաւապետին վրայ։

— Ատոր ապացոյցը, ինչպէս ըսի, քիչ մը ետքը պիտի տեսնես, երբոր շոգենաւը Սուէզ հասնի, առ այժմ քեզի ուրիշ ապացոյց չեմ կրնար տալ․․․։

Յետոյ, պահ մը խորհելէ ետքը, աւելցուց.

— Կարդալ գիտե՞ս։

— Ո՛չ, պատասխանեց նաւազը։

— Մե՛ղք ուրեմն, շարունակեց Ջիա փաշա, որովհետեւ եթէ կարդալ գիտնայիր կրնայի քեզի պաշտօնաթուղթեր ցոյց տալ որոնք մեր ո՛վ ըլլալը կը յայտնեն, բայց քանի որ կարդալ չես գիտեր, ինչպէս կ՚ուզես որ քեզի ապացոյցներ տամ։

Այս անպատկառ սուտը զոր յեղափոխականը ամենայն պաղարիւնով մէջտեղ նետեց՝ կատարելապէս յաջողեցաւ։ Մուսթաֆա խոնարհ կերպարանքով մը մռմռաց.

— Այո՛, իրաւունք ունիք, այդ պաշտօնաթուղթերը չեմ կրնար կարդալ․․․ բայց ձեր խօսքերը բաւական են, հիմա կատարելապէս համոզուեցայ որ դուք պաշտօնական հանգամանք ունիք։

— Ուրեմն այս վայրկեանէս քեզ մեր քով պաշտօնի կը կոչեմ և կը յուսամ որ մեզի գո՛հ կը թողուս և մեր շնորհներուն կ՚արժանանաս, ըսաւ Ջիա փաշա իշխանաբար։

Միւսը այս խօսքերը ընդունեց խորին ակնածական բարեւով մը։

— Հիմա ցոյց տո՛ւր նայիմ այն խցիկները որոնց մէջ գլուած են մեր սիրելեայ Սուլթանին և պետութեան դէմ դաւաճանող անիծեալ անձերը։

— Էֆէնտի, համեցէ՛ք ինծի ընկերանալ, որպէս զի ձեզի առաջնորդեմ։

Երկուքը մէկէն նեղ անցքէ մը անցան և քիչ մը ետքը կանգ առին դրան մը առջեւ։

— Այս խցիկին մէջ կը գտնուի հանըմ մը, որ միւս երեք անձերուն հետ շոգենաւ բերուեցաւ, ըսաւ նաւազը, ձայնը ցածցնելով։

— Բա՛ց տեսնեմ դուռը, հրամայեց Ջիա փաշա։

— Ի՛նչ կ՚ըսէք, անկարելի է, մրմնջեց Մուսթաֆա շփոթած.

— Ինչո՛ւ համար։

— Որովհետեւ բանալին նաւապետին քով պահուած է։

— Բայց եթէ դուրս ելլելու պէտք ունենան․․․։

— Դուրս ելլելու պէտք չունին, միայն օրը անգամ մը նաւապետին հսկողութեամբ դուռները կը բանանք և խցիկները կը մաքրենք և իրենց կերակուրները կը բաժնենք։

— Բայց միթէ դուռները բաւական հաստատ կերպով գոցուա՞ծ են։

— Այդ մասին կրնաք վստահ ըլլալ, բաց ատկէ, եթէ դուռը խորտակել ուզեն, ո՞ւր պիտի փախչին․․․։

— Ինչ որ է, կարծեմ պէտք եղածին չափ զգուշութիւն ձեռք չէ առնուած այս չարագործներուն դէ[illegible] Նաւապետը դժգոհ դէմք[illegible]

— Մենք պարզապ[illegible] մանները կը գործադրենք, անկէ դուրս բանի մը չենք խառնուիր, պատասխանեց Մուսթաֆա ինքնարդարացումի երեւոյթով մը։

— Բնական է որ բուն պատասխանատուն անիկա է, ըսաւ Թիկնապահը։

(Շարունակելի)

ՀՐԴԵՀԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Մինչեւ հիմա Օսմ. Կայս. Պանքայի միջոցաւ 72,760 ոսկի հանգանակուած է ի նպաստ Պոլսոյ հրկիզեալներուն։

«ՄԻՆԷՐՎԱ» ՇՈԳԵՆԱՒԸ

Բաքէի Մինէրվա՚ն շոգենաւը այս իրիկուն ժամը 4ին ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Ճէնովա եւ Մարսիլիա։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԴՊՐԵՎԱՆՔԻ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԸ

Դպրեվանքի վանահայր Մեսրոպ Ծ. վրդ. հեռագրով կը խնդրէ Պատրիարքարանէն որ դպրեվանքի զինուորական տարիք ունեցող աշակերտները զինուորագրութենէ զերծ մնալու համար փութով հարկ եղած դիմումը ընել ունենայ։

ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆ

Գօնիայի առաջնորդ Թաթուլ Ծ. վրդ. հետեւեալ հեռագիրը ուղղած է.— «Ինը ամիսէ ի վեր պատր. տեղապահին ուղղած պարզ եւ յանձնարարուած բազմաթիւ նամակներս անպատասխանի մնացին. վերջին անգամ, չուրջ մէկուկէս ամիս առաջ, տեղապահին դէմ բողոքագիր մը՝ հրաժարականիս հետ Ազգ. Երեսփ. Ժողովին ղրկեցի եւ սակայն անհետեւանք մնացին. ստիպուած այսօրուընէ սկսեալ դադրած եմ առաջնորդական պաշտօնի անունով ոեւէ գործ կատարելէ եւ ոեւէ պատասխանատուութիւն չեմ ստանձներ։ Առայժմ ձեր պատասխանին կսպասեմ եւ անյապաղ առաջն. փոխանորդ մը ղրկելնիդ ու հրաժարականս ընդունելնիդ կը խնդրեմ»։

Ի ՆՊԱՍՏ ԳԻՒՂԱՑԻՆԵՐՈՒ

Պանտըրմայի հայ գիւղի Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետը հեռագրով կը խնդրէ որ պատրիարքարանը հարկ եղած պաշտպանութիւնը ընծայէ տեղւոյն քարահանքի աշխատաւորներուն, որոնք անգործութեան հետեւանքով թշուառութեան մատնուած են։

ԺԱՊԱՒԻՆԵԱԼ ՏՈՄԱՐ

Հակառակ ազգ. վարչութեան որոշման որով Աթէնքի եկեղեցիին պարտքը հատուցանելու համար կը յանձնարարուէր ժապաւինեալ տոմար մը յանձնել Մկրտիչ վրդ. Կարապետեանի, մինչեւ այսօր չէ տրուած այդ տոմարը։

ԳԱՒԱՌԱՑԻ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ

Կեդր. վարժարանի գաւառացի ուսանողները գրով մը դիմած են Պատրիարքարան եւ յայտնելով թէ՝ մէն մի ուսանողի տրուած ամսական 175 գրշ.ը չպիտի բաւէ իրենց, քանի որ սենեակները եւ կեանքը սուղցած են, կը խնդրեն որ վարչութիւնը տնօրինութիւն մը ընէ։ Ասկէ զատ ուսանողները կը խնդրեն որ Ուսանողներու Նպաստից յանձնաժողովին չմասնակցին Կեդր. վարժարանին հետ կապ ունեցող անձնաւորութիւններ՝ ըլլան խնամակալ թէ՝ ուսուցիչ։

ԾԱԽՈՒԱԾ ԳՈՐԳԵՐԸ

Կիւմիւշխանէէն (Տրապիզոնէ) գրեն Պատրիարքարան թէ՝ տեղւոյն Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ սեփական 7-8 հատ արժէքաւոր գորգերը ծախողներէն մէկ քա՛նի թէեւ հարցաքննուած եւ տեղւոյն ոստիկանութեան կողմէ եւ թուղթերն ալ յանձնուած են ընդհ. դատախազութեան եւ սակայն դատը ցարդ անհետեւանք մնացած է եւ կը վախցուի որ բոլորովին խափանուի խնդիրը։

ԱՌԱՋՆՈՐԴԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ

Շապին Գարահիսարէն կը հեռագրեն, յանուն Գաւառ. Ժողովին թէ՝ առաջնորդական ընտրութեան պիտի ձեռնարկուի եւ հետեւաբար անհրաժեշտ է որ Վահրամ վրդ. Նազարէթեանը փութով ղրկուի։

ԲՈՂՈՔ ԲՈՂՈՔԻ ԴԷՄ

Սկիւտար Նոր-Թաղի թաղեցիները պատրիարքարան ուղղած նամակով մը կը բողոքեն կարգ մը թաղեցիներու դէմ, որոնք Քաղաք. Ժողովին ուղղած գրով մը իբր թէ կարգ մը զեղծումներ երեւան կը հանեն՝ վերջին Թաղ. Խորհրդոյ ընտրութեանց պահուն։

ԿԱԹՈՂ. ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ատրպատականէն կը գրեն Մշակի թէ տեղւոյն համաժողովը Ներկայացուցիչ ընտրած է Էջմիածին մեկնելու համար, Նիկողայոս Սաթունեանը եւ որոշուեր է ձայն տալ Դուրեան Սրբազանին։

⁂ Մոսկուայի Հայերը իբրեւ կաթողիկոսական թեկնածու ցոյց կուտան Կարապետ եւ Օրմանեան եպիսկոպոսները։ Պատգամաւոր ընտրուած է Մելիք Շահ-Նազարեանց։

ՍՏՈԼԻՊԻՆԻ ՀԱՄԱՐ

[illegible] եկեղեցիին մէջ [illegible]կանութիւնը, [illegible] եպիսկոպոսը, պատարագէն յետոյ կատարեց հոգեհանգիստ հանգուցեալ վարչապետ Ստոլիպինի համար։

ՊԱՐՍԿԱՀԱՅԵՐԸ

Սալար-ուդ-Դօվլէն, կ'ըսէ Մշակ. նոր ուժեր ձեռք բերելով Քիրմանշահէն մօտենալով Թէհրանին մասնաւորապէս սպառնալիքներ ուղղեր է Հայերուն դէմ, որոնք համարձակեր են պաշտպանել սահմանադրութիւնը։ Սալար-ուդ-Դօվլէն սպառնացեր է Հայերուն հայկական ջարդով։

ՋՈՒՆԴԵԱՆ ՍԱՆ

Ջունդեան սանի ընտրութեան համար յանձնաժողովը նիստ գումարեց եւ քննեց ներկայացող վեց օրիորդները. ասոնցմէ երկուքը Խասգիւղէն էին, երկուքը Դպրոցասէրէն, մէկը Պրուսայի Թալանթարեանէն եւ վեցերորդը Սկիւտարէն։ Քննութիւնները աւարտած ըլլալով, տեղեկագիրը եւ քննութեան արդիւնքը տեղեկագրուեցաւ Իզմիրեանց յանձնաժողովին, որ այդ վեց օրիորդներու մէջէն ամէնէն յաջողակը եւ միեւնոյն ատեն ամէնէն աղքատը պիտի ղրկէ Եւրոպա։ Կ'ըսուի թէ՝ հաւասարապէս յաջողած են երկու օրիորդներ՝ մէկը Դպրոցասէրէն (Վանեցի) եւ միւսը՝ Պրուսայի Թալանթարեանէն (օր. Թալանթարեան) բայց նախապատուութիւն պիտի տրուի Վանեցի օրիորդին, որ զուրկ է թէ՝ նիւթական ամէն տեսակ պայմաններէ եւ թէ՝ որբ է։

ԹԷՐԶԵԱՆԻ ԴԷՄ

Հայ-Հռոմէականներու ազգ. վարչական ժողովը 21 սեպտեմբերի նիստին մէջ, միաձայնութեամբ ցաւ յայտնելով արձանագրեց իր ատենագրութեանց մէջ, թէ Թէրզեան պատրիարքը, որուն պաշտօնէն հրաժարեցուցումը ազգովին խնդրուած է Բ. Դռնէն, Իտալիոյ տէրութեան կողմէ ապօրէն կերպով կայսերական կառավարութեան դէմ պատերազմ հրատարակելէն եւ թշնամութեանց սկսելէն ի վեր իսկ, կը շարունակէ մնալ Հռոմ եւ ուր կը հրահրէ նաեւ Թեմական եպիսկոպոսները եւ առաջնորդները՝ սինոդոս գումարելու նպատակով։

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԱՂԷՏԸ

Վաղը առտու հրապարակ պիտի ելլէ այս պատկերազարդ, ամենակարեւոր եւ իրական պատմութեան Ա. պրակը, որուն անհամբեր կը սպասուէր ամէն կողմերէ։ Կիլիկեան ջարդերն ու բոլոր անցուդարձերը պատրաստողն է իրազեկ եւ ականատես Կիլիկեցի մը ՅԱԿՈԲ ԹԷՐԶԵԱՆ։ Ազգ. Կեդր. վարչութեան կողմէ եւ գնահատուած այս պատմութիւնը՝ կարժէ որ ամէն հայ կարդայ։ Սպասեցէք վաղն առտուան։

ՄԵԿՆՈՒՄ

Սասունաշարի բժիշկներէն՝ Տօքթ. Զարեհ Թահմազեան, նախընթաց օր Բարիզ մեկնեցաւ գիտական վերջին նորութիւնները ուսումնասիրելու համար։

«ԿՈՒԿՈՒԿ» ԵՐԳԻԾԱԹԵՐԹԸ

Այսօր ամէն կողմ փնտռեցէք Կուկուկ ազգ. երգիծաթերթի 32րդ թիւը՝ ճոխ, չաղիկան, զուարճալի եւ սրամիտ բովանդակութեամբ. Մանաւանդ հետաքրքրաշարժ էջ մըն է «Պատերազմ» խորագրով յօդուածը։ Կ'արժէ որ ամէն Հայ իր կերակրին հաճոյալի պարզէ՝ միայն տասը փարա վճարելով եւ ութը էջնոց Կուկուկը առնելով։

ԱՄՈՒԼ ՆԻՍՏԵՐ

Քաղաք. Ժողովը դարձեալ մեծամասնութիւն չունեցաւ։ Ներկայ էին միայն—ինչպէս միշտ—Դ. Գույումճեան, Վ. Փափազեան, Բրոֆ. Ա. Տ. Յակոբեան, Տիգրան էֆ. Աճէմեան եւ Ոսկան Մարտիկեան էֆ.ները։

Ցաւալի է որ ինչպէս Ազգ. Երեսփոխաններ բացակայելով Ժողովը ամլութեան դատապարտելու պատճառ կ'ըլլան, նոյնպէս Քաղ. Ժողովոյ անդամներ անգործութեան մատնելու պատճառ կ'ըլլան Կեդր. Վարչութիւնը, իրենց յաճախակի բացակայութեամբ։ Արդէն, Ներկայ ցաւերուն եւ բազմաթիւ խնդիրներուն հոգածու չըլլալ կը նշանակէ այս անտարբերութիւնը։ Բաւական է այլեւս։ Թողունք համբերութիւնները եւ պարզապէս ըսենք թէ անոնք որ, Ազգին մանաւանդ ներկայ տագնապալի վիճակին մէջ, եթէ չեն ուզեր կամ չեն կրնար աշխատիլ, թո՛ղ հրաժարին տեղ տալով ուրիշներու որոնք տրամադիր ըլլան առանց բացակայելու ժողովներէն՝ իրենց ընկերներուն գործունէութեան արգելք չըլլան։ Զարմանալի չէ՞, երբ անդամները գրաւելու ժամանակ կուգայ, մեզմէ ամէն մէկը յառաջ կ'ըլլայ ըսելու զիս ալ գրաւէ, ցոյց տալով որ ինքն է ամենագործօնը եւ ազգի մշտակայ ցաւերուն համար մտածող ու գործող։ Բայց երբ կուգան տագնապի ժամանակները, ամէն մէկս փախուստ կուտանք եւ ազգը կը թողունք իր ճակատագրին։ Ասիկա բացառութիւն մը չէ։ Քաղ. Ժողովոյ այդ անդամները քանի՛ անգամ է որ մեծամասնութիւն կազմած ունին իրենց ընտրուելէն ի վեր, թող ցոյց տան։ Այսօրուընէ մենք փառաւոր հրապարակի վրայ կը դնենք, որպէս զի անոնք չխուսափին պատասխանատուութենէ, եւ այսօր ոչ մէկ հայ անհատ չի կրնար ներել այս պախարակելի եւ ցաւալի անտարբերութիւնը, ու շարունակաբար բացակայող այդ անդամները պատասխանատուութեան ամբաստանի վրայ պիտի քաշէ. թող լաւ գիտցած ըլլան այս։

ԴԻՏՈՂ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՇԷՆԳԻՆԻ ՌՄԲԱԿՈԾՈՒԹԻՒՆԸ

ՍԵՒ ԾՈՎՈՒ ՌՈՒՍ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՎԻՃԱԿԸ ՏԱՐՍՈՆԻ ՄԷՋ

Շէնգինի առջեւ իտալական զրահաւոր մը նաւակ իջուցած էր առեւտրական շոգենաւ մը եւ առագաստանաւ մը խուզարկելու համար։ Օսմ. բերդերէն արձակուած ռումբերէն նաւակը ընկղմեցաւ եւ մէջը գտնուող վեց իտալացի զինուորները ծովամոյն եղան։ Ասոր վրայ, Իտալացիները ռմբակոծեցին Շէնգինի նաւահանգիստը։ Կառավարական պաշտօնատունը վնասուեցաւ։

⁂ Պետերսպուրկէն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ ռուս կառավարութիւնը Սեւ Ծովու նաւատորմին հրաման ղրկած է պատրաստ գտնուելու միշտ։

⁂ Եեմէնի ապստամբապետ Իմամ Եահեա հեռագիր մը ուղղելով Բ. Դրան, պատրաստակամութիւն կը յայտնէ 100000 կամաւորներով օգնութեան փութալու, Իտալիոյ դէմ կռուելու համար։

⁂ Որոշուած է Հնդկաստանի բոլոր քաղաքներու մէջ բողոքի միթինկներ գումարել, Անգլիային խնդրելու համար որ միջամտէ։

⁂ Նախարարաց խորհուրդը երէկ գումարուեցաւ Բ. Դրան մէջ եւ զբաղեցաւ Ափրիկեան Տրիպոլսոյ խնդրով։

⁂ Վիեննայի օսմ. դեսպան Րէշիտ փաշա ընդունած չըլլալով արտաքին գործոց նախարարութիւնը, երէկ Սաիտ փաշայի կողմէ այդ պաշտօնը առաջարկուեցաւ ծերակուտական Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեանի որ մերժողական պատասխան տուաւ։

⁂ Կը հաւաստուի թէ բոլոր տէրութեանց մարտանաւերը մօտերս Պէյրութ պիտի հասնին։ Կ'ըսուի թէ անգլիական նաւատորմը Իզմիրի առջեւ կանգ պիտի առնէ։

⁂ Իտալիոյ թագաւորը յանդիմանած է Աբրուցցիի դուքսը, Պրէվէզայի վրայ յարձակում գործած ըլլալուն համար։

⁂ Առեւտրական շոգենաւեր ազատօրէն ելումուտ կ'ընեն Պրէվէզայի նաւահանգիստը։

⁂ Կայս. Ա. թիկնապահ Սալի փաշա ծովային պաշտօնատունը երթալով նախարարին հետ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ ներկայ կացութեան վրայ։

⁂ Կառավարութիւնը որոշեց պատերազմի վիճակ հաստատել Տարսոնի մէջ մինչեւ որ պատերազմը վերջանայ։ Հոն կազմուելիք պատերազմական Ատեանին անդամները մօտերս ճամբայ պիտի ելլեն։

⁂ Ամերիկեան թերթ մը կ'ըսէ թէ Կարմիր Ծովուն մէջ փարոսները մարելու մասին տրուած հրամանը պատճառ պիտի ըլլայ որ Անգլիա իրեն կցէ Եգիպտոսը։

⁂ Սուլթանը 750 ոսկի նուիրեց Կարմիր Մահիկի ընկերութեան։ Երէկ ընկերութեան կողմէ պատուիրակութիւն մը կայս. պալատ երթալով կանոնագիրը մատոյց Սուլթանին։

⁂ Եգիպտացի Ազիզ Իզզէթ փաշա դարձեալ 1200 ոսկի նուիրած է ազգ. խնամապաշտպանութեան համար։

⁂ Թեսալիայի մէջ իտալահպատակներու պատկանող երէք նաւ եւ մէկ մօթօր գրաւուած են։

⁂ Կը հերքուի այն լուրը թէ Ափրիկեան Տրիպոլսի մէջ երկու օսմ. թորփիլանիէր ընկղմած ըլլան։

⁂ Անցեալ հինգշաբթի օր իտալական զրահաւորի մը Կումֆիդայի նաւահանգիստը մտնելը տեսնուած է։

⁂ Ափրիկեան Տրիպոլսի մէջ, Զվարա, կամաւորներու գունդեր կը կազմակերպուին, Իտալացիներուն ընդդիմանալու համար։

⁂ Հելլէն կառավարութիւնը Բ. Դրան բացատրութիւն ուղղած է սահմանագլխին վրայ եղած զինուորական համախմբումներու մասին։ Եթէ Թուրքիա զօրահաւաքութիւնը դադրեցնէ, Յունաստան ոեւէ զինուորական միջոց ձեռք չպիտի առնէ։ Յունաստանի ընթացքը կախում պիտի ունենայ Բ. Դրան տալիք պատասխանէն։ Զօրավար Լառա, գնդապետ մը ընկերակցութեամբ, Թեսալիոյ սահմանագլուխը գնաց։

ՈՒՆԿՆԴՐՈՒԹԻՒՆ

Աւստրօ-Հունգարական դեսպանը երէկ կայս. պալատ երթալով Սուլթանին կողմէ ունկնդրութեան ընդունուեցաւ։

ԽՈԼԵՐԱՆ

Անցեալ օրուան ժամը 8էն մինչեւ երէկուան ժամը՝ 8, 21 դէպքեր պատահեցան, որոնց 6ը մահացան։ Նախորդ վարակեալներէն ալ 9 հոգի մեռան։

ԾԽԱԽՈՏԻ ՌԷԺԻՆ

Ռէժիի բաժնետէրերուն կը ծանուցուի թէ 1327 Սեպտ. 14/27ին գումարուած Ռէժիի բաժնետէրերուն Ընդհ. Ժողովին մէջ որոշուած է 27 թիւ կտրօնին փոխարէն շահաբաժին վճարել 20 Ֆրանք, կամ 88 զրուշ ոսկեդրամ եւ կամ 16 շիլին։ Այդ կտրօնին ի հաշիւ նախապէս վճարուած 12 ֆրանքը զեղչելէ ետքը մնացած 8 ֆրանքը կամ ոսկեդրամ 35 զրուշ 20 սանթիմը եւ կամ 6 4/10 շիլինը հոկտ. 14էն (Ն. Տ.) սկսեալ պիտի վճարուի հետեւեալ տեղերը. Բարիզ՝ 8 ֆրանք, Լոնտոն՝ 6 4/10 շիլին Կ. Պոլիս 35 զրշ. 20 սնթ. ոսկեդրամ՝ Օսմ. Կայս. պանքային կողմէ Վիեննա 8 Գրէտի Անշթալթ, Պերլին՝ 8 ֆր. Ս. Պլայխրէօտէր։

Այս գործողութեանց պորտրօները նոյն հաստատութեանց մէջ պատրաստ կը գտնուին, բաժնետէրերուն տրուելու համար։ Հիմնադիրներու պատկանող բաժիններէն իւրաքանչիւր հազարէն մէկ բաժնին ինկած գումարը 1326 տարուան համար 2775.20 զրուշ ոսկեդրամ է։ Դարձեալ 27 թիւ կտրօնին փոխարէն հոկտ. 14էն (Ն. Տ.) սկսեալ ի Կ. Պոլիս Ռէժիի կեդրոնական վարչութեան կողմէ պիտի վճարուի։

ՊԱՀՐԻԷ ՆԷԶԱՐԷԹԻՆՏԷՆ

Հէյպէլի Ատատա քաին մէքթէպի Պահրիէ չակիրտանընըն հաֆթատա օն իքի սաաթ ինկիլիզճէ տէրս օգութմագ իւզրէ շէհրի պին իքի եիւզ զրշ. մաաշ իլէ պիր ինկիլիզ մուալլիմինէ լիւզում կէօրիւլմիւշտէն թալիպ օլանլարըն րումի էյլիւլին եիրմի տօգուզունճը բէնճշէնպէհ կիւնիւ ղատար հիւսնը հալ վէ սըհհաթլէրինի մուսատտաք էվրագը լազըմէի միւսպիթէլէրինի պա խիթամ Պահրիէ Նէզարէթի ճէլիլէսի տաիրէ թէտարիքաթը Պահրիէ միւտիւրիյէթինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

21 Էյլուլ 327 3—1

⁂

Նոխուտ գըյնէ 50000.

Պիր սէնէ զարֆընտա մուգասսաթէն ալընմագ իւզրէ տաիրէի պահրիյէյէ միւնագասաեա վազ խըլընան մաադէ միւհարրէր նոխուտըն չէհրը հալէ եիրմի եէտինճի սալը կիւնիւ իհալէի ղաթիյէսի իճրա գըլընաճաղընտան թալիպ օլանլարըն շէրաիթի կէօրմէկ իչիւն հէր կիւն վէ իհալէ եէվմինտէ պէլլի սաաթտա ալըմ սաթըմ գօմիսեօնունա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

ՎԱՐՁՈՒ ՍԵՆԵԱԿ

Բերա, Կալաթա Սէրայի դիմաց, Անգլիոյ դեսպանատան պարտէզի պատին քովէն փողոցը, Համալ Պաշը ճատտէսի, թիւ 16 Անարէա Սալա Ապարթըմանին, 3 թիւ Ապարթըմանին մէջ պատուաւոր ընտանիքի մը կողմէ ճոխ կերպով կահաւորուած եւ մաքուր սենեակ մը կայ տրամադրելի՝ չափաւոր գինով փափաքողներ (տիկին, օրիորդ եւ պարոն) պէտք է դիմեն յիշեալ հասցէին։

ՏՕՔԹՕՐ
ԵԴՈՒԱՐԴ ՃԱՀՊԶ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԱՉՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի Բժշկական Համալսարանի Ակնաբուժական Կլինիքին մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած եւ ԺԸՆԷՎԻ հիւանդանոցին մէջ իբրեւ ակնաբոյժ երկար փորձառութիւն ստացած, մեծ խնամքով կը դարմանէ աչքի ամէն հիւանդութիւններ։ Շիլերը (caché) կը շտկէ առանց գործողութեան եւ ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած Բրոֆ. Ժավալի գործիքով կարճատեսներու եւ հեռատեսներու յատակ եւ փայլուն տեսնող ակնոցներ կուտայ, օփթալմիեան տեսակէն առաջ եկած աչքի հիւանդութիւնները՝ երակներուն մէջ նոր դեղ մը ներարկելով արմատապէս կը դարմանէ, եւ առանց ցաւ պատճառելու կը կատարէ քաքարաքի (բէրալ) եւ այլ վերաբերեալ ամէն տեսակ գործողութիւն տեսողութենէ զուրկ եւ տձեւ աչքերուն տեղ բնականին յար եւ նման արուեստական աչքեր կը զետեղէ։ Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէսօր, Պաղչէ-Գաբու Համտիէ Սէպիլին դիմաց Իւթիւճեան դեղարանը կէսօրէ վերջ Բերա, Շիշլի ճամբայ, [illegible] հիւանդանոցին դիմաց, 91 թիւ դարմանատունը։ Ուրբաթ օրեր նոյն դեղարանը, իսկ երեքշաբթի օրեր ցերեկէն վերջը իր տունը դիմող հիւանդները ձրիաբար կը դարմանէ։ 25-50

ՄԷՀՄԷՏ ՐԻՖԱԹ
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Բարիզի ատամնաբուժական համալսարանէն վկայուած, արուեստին բոլոր վերջին կատարելագործութիւններով կը դարմանէ իրեն դիմող հիւանդները Պապը Ալի Ճատտէսի Նուրը Օսմանիէի անկիւնը գտնուող իր դարմանատան մէջ։ Դիմողները մեծ գոհունակութեամբ պիտի վերադառնան։

ՏԵՂԱԿԱՆ ՈԳԵԼԻՑ ԸՄՊԵԼԻՆԵՐ
ԶՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ
Գ. Տ. ՏՕՏՕՊՈՒԼՕՍԻ
ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐՆ, ԳԸՐԳ ՔԻԼԻՍԷ

Եւրոպական կատարելագործութիւններով օժտուած այս Գործարանին մէջ ամենավերջին դրութեամբ եւ զուտ խաղողէ կը պատրաստուին տեղական ոգելից ըմպելիներ, ինչպէս Քօնեաք, Տիւզ օղի, Մասթիքա, Րոսօլ, Էլիքսիր, Վիշնէլի գօնեաք, Խարտալիէ, Ծծմբաւոր քաղցու (չիրա), Հին Գինիներ, Րուպ (բէքմէզ), վերջապէս ամէն տեսակ առաջնակարգ ըմպելիներ։

Կեդրոնատեղին է Սիրքէճի, Մուրատիյէ ճատտէսի, Թրամուէյի կայանին կից, մեծ մթերանոցը։

ԸՆԴՀ. ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ Պ. ՖԼՕՐԻՏԷՍ

Խոլերայի ներկայ համաճարակին առթիւ կը յանձնարարուի գործածել միայն անխառն այս ըմպելիներ։

52—19

ՕՐԻԱՆԹԱԼ ՔԱՐՓԷԹ ԸՆԿ.

ԴՐՄԱԳԼՈՒԽ
400,000 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝
Իզմիր, Քարափին վրայ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ
Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 327
Պոլիս, Պահչէ Գափու
ՍՏԱՄՊՕԼԵԱՆ ԽԱՆ

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳՈՐԳԵՐՈՒ
ԱՄԵՆԷՆ ՃՈԽ ՄԹԵՐՔԸ
ՊԱՏՇԱՃՈՒՈՐ ԳՈՐԳԵՐ
ՄԵԾ ՄԹԵՐՔ ԹՐՔԱԿԱՆ ԳՈՐԳԵՐՈՒ, ԱՄԷՆ ԳՈՅՆԵՐՈՎ ԵՒ ՄԵԾՈՒԹԵԱՄԲ,
ԲՈՅՑՈՒԿ ԳԻՆԵՐՈՎ
Քառակուսի կանգունը 40 ղրուշ արժաք
ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՔԻԼԻՄ ԳՈՐԳԵՐ,
ՔԱՌ. ԿԱՆԳՈՒՆԸ 20 ՂՐՈՒՇ ԱՐԺԱԹ
ԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԽԻՍՏ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ԱՌԻԹ

قامبا قونياغى وشرابلرى خالص وحيله‌سزدر . بيوك بقاليه مغازه‌لرنده بولنور.
دپوسى : غلطه‌ده مومخانه‌ده نومرو ٥١

ՔՕՆԵԱՔ
ԳԻՆԻՆԵՐ
ՍԵՂԱՆԻ ԳԻՆԻՆԵՐ
ԱՂԱՆԴԵՒԻ ԳԻՆԻՆԵՐ
ՔԱՄՊԱ
ՔԱՄՊԱ

Ամէն մեծ նպարավաճառներու քով կը ծախուի։ Ընդհ. մթերանոցը Մումհանէ, թիւ 51, Կալաթա։ 100—50

ՓՆՏՌԵՑԷ՛Ք
ՄԷԿ ՔԱՆԻ ՇԱԲԱԹԷՆ
«ԿԻԿՕ» Ի ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ
Գլխաւոր աշխատակիցներ՝
ԵՐՕՍ, ՔՐԻԶԱՆԹԷՄ

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ
Ժամանակակից Հայ Վիպագրութեան
ամենէն շահեկան գլուխ գործոցը
ԱՊՏՒԼ ՀԱՄԻՏ
ԵՒ
ՇԷՐԼՕՔ ՀՕԼՄՍ
ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՎԷՊԻՆ Ա. ՀԱՏՈՐԸ
ՀԵՂԻՆԱԿ
ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

Այս վէպը որ իբրեւ թերթօն հրատարակուիլ սկսած օրէն իսկ անօրինակ յաջողութիւն մը գտած է եւ թարգմանուած է թրքերէնի, ֆրանսերէնի եւ յունարէնի, կը պատկերացնէ Համիտեան բռնակալութեան վերջին շրջանի դէպքերը, վիպային ամենահետաքրքրական դրուագներով ու միանգամայն պատմական ճշդութեամբ։

Ծանօթ տաղանդաւոր հեղինակը որուն բոլոր գործերն ալ միշտ մեծ ընդունելութեան արժանացած են, իր այս արկածալից մեծ վէպովը, առաջնակարգ տեղ մը կը գրաւէ մեր գրչի վարպետներուն քով։ Երբեք հայերէն լեզուով վէպ մը չէ գրուած որ ԱՊՏՒԼ ՀԱՄԻՏ ԵՒ ՇԷՐԼՕՔ ՀՕԼՄՍԻ չափ անընդհատ հետաքրքրութեան մը մէջ պահէ ընթերցողը։ Օտար ընթերցողներու, մանաւանդ մեր թուրք հայրենակիցներու քով այս վէպին գտած աննախընթաց ընդունելութիւնը արդէն գրաւական մըն է անոր ամենամեծ արժանիքին։

Միւս հատորները որոնք մամուլի տակ կը գտնուին, հետզհետէ լոյս կը տեսնեն կարճ ժամանակամիջոցի մը մէջ։

300է աւելի մեծադիր էջերէ բաղկացած մէկ մի հատորին գինն է միայն ՎԵՑ ՂՐՈՒՇ։ Կը գտնուի բոլոր գրավաճառներուն, գլխաւոր լրագրավաճառներուն եւ ծխավաճառներուն քով։

ՏՕՔԹ. ՏԱՏՈՒՐ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԱԿԱՆՋԻ, ՔԻԹԻ ԵՒ ԿՈԿՈՐԴԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Հիւանդ կ'ընդունի, ինչպէս միշտ, կէսօրէն վերջը, իր Բերայի դարմանատան մէջ։ Պոլսոյ իր յարգոյ յաճախորդներուն դիւրութիւն ընծայելու համար, հիւանդ պիտի ընդունի նաեւ առտուան ժամը 9-11, Արուէնաքի դեղարանը, Սիրքէճի (բացի ուրբաթ եւ կիրակի օրերէն։

ՀՈՒՐՐԻԷԹ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑԸ
ՆՈՐ ՆԱՄԱԿԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ, ԹԻՒ 19
ԷՊՈՒ ԱՂԱԶԱՏԷ ԷՖԻՊ ԷՐԶՐՈՒՄԻ
ԱՄԵՆԱԸՆՏԻՐ ԿԱՐԱԳ

Այս անգամ Եւրոպայէն բերել տուած է ամենէն ընտիր կարագները։ Նոյնպէս այդ վաճառատան մէջ կը ծախուին Տրապիզոնի, Հալէպի, սիպիրիական, Դանուբի անխառն իւղերը եւ առանձին Նպարեղէնի վերաբերեալ ամէն տեսակ ընտիր ուտեստեղէններ։ Հանրութենէն կը խնդրուի անգամ մը այցելել սոյն վաճառատունը։ 21—50

Տօքթ. ՄԻՄԻՏԵՆ
(ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՏՈՒԱՅԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ)

Աչքի, ականջի, քթի եւ կոկորդի։

Մասնագէտ Փրանս. Սէն-Պէնուա հիւանդանոցի։ Ակնաբոյժ Աղքատախնամի։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր 9—12 եւ 1—4 (Ք. Ե.) իր դարմանատունը՝ Բերա, Կալաթա-Սէրայ, նախկին քլինիք Տօքթ. Խամէրեանի։

Աղքատները ձրիաբար կը դարմանէ ամէն օր մինչեւ կէսօր իր դարմանատունը։ 55

ՔՕԼԷԺ ՖՐԱՆՍԷ
ՏԸ Լ'ԱՍՍՈՄՓՍԻՕՆ, ՊՐՈՒՍԱ

Սոյն վարժարանին մէջ գիշերօթիկ աշակերտներ կ'ընդունուին, երեք ամիս ութը օսմ. ոսկիով Ցայտագիրը կը ղրկուի ուզողներուն։ 6—1

ԱԹԻԼՈՒՄ, 1 ՂՐՈՒՇ
ԲԵՐԱ, ԱՍՄԱԼԸ-ՄԷՍՃԻՏ, ԹԻՒ 9
ԳԱԼԱԹ. Տ'ԷՕՐՕՓ, ԹԻՒ 18
23—30

بالکز ارککلر ایچون

مهم بر تبشیر

قوهٔ بدنیه‌سنی غائب ایتمش اولانلره

« امریتا » نام علاجمز ضعیفلانمش اولان ارککی قوتلی وکنج ایدر. ضعف و مایوسیته دوشن بری کندیسنی یکیدن قوت واقتداره مالك ایده‌جك اولان چاره‌یی کندیسنه کوندره‌جکمه امین اوله‌رق بکا تحریراً مراجعت ایده‌بیلور. بو چاره‌نك استعمالیله آز برمدتده کندیکزی ١٠ دن ٣٠ سنه کنجلنمش حس ایده‌جکسکز. بکا مراجعت ایدن هرارکك طلبنك منتظماً اجرا ایدیله‌جکنه امین اوله‌بیلیر. بالکز بکا برمکتوب یازوب پوسته مصارفی ایچون اوچ دانه غروشلق پول کوندرملیدر. « امریتا » دن برنمونه‌یی ـ بو علاجی استعمال ایتمکز بیلنمامك اوزره ـ برپاکت درونده آدره‌سکزه کوندریرم. بکا کوندریلن بالجمله مکتوبلرك اسرارینك کتمنی تأمین ایدرم. تکلیفمی تأخیره ویاخود استخفاف ایله تلقی ایتمیوب بالعکس کسب عافیت ایچون کلن بومناسب فرصتدن استفاده‌یه چالیشك! ایشته قارتر سزه دیور : « آرتق مضطرب اولمایك، بکا یازك ، آرادیغکز چاره‌یی بوله‌جسکز ».

آدره‌س : غوراشیو قارتر : دائره ٣٠٣ درسعادت غلطه‌ده محمد علی پاشا خاننده نومرو ٤٩

ԱՐԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ՄԻԱՅՆ

ԿԱՐԵՒՈՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ ՄԸ

ԱՆՈՐ՝ ՈՐ ԿՈՐՍՆՑՈՒՑԱԾ Է

ԻՐ ՖԻԶԻՔԱԿԱՆ ԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

«Անոնց համար, որոնք կը տառապին անկարողութենէ», ես պատրաստած եմ դեղ մը, որ կը բերէ նոր ուրախութիւն եւ կեանք։ Ես ունիմ հրաշալի դարման մը անոնց համար, որոնց «ջիղերը» բոլորովին «քայքայուած» են գէշ սովորութիւններու հետեւանքով կամ աննպաստ պարագաներու ազդեցութեան տակ։ Որպէս «ԱՄՐԻԹԱ» դարմանին հնարիչը՝ ես պարտք կը սեպեմ հնարաւորութիւն տալ ամէն մէկ անկարող և ջղային մարդու փորձել զայն «բոլորովին ձրիաբար», և վստահ եմ որ ան պիտի բերէ առողջութիւն և երջանկութիւն անոնց՝ որոնք լռելեայն կը տառապին։

Իմ դարմանս «բարիք մըն է ամէնուն», որովհետեւ ան կը վերականգնէ առողջութիւնը և ոյժը, բայց մանաւանդ պիտանի է հոն՝ ուր պէտք կայ զօրացնելու սեռական գործարանները, դարմանելով ամբողջ ջղային սիսթէմը։ Ան կը կիրարկուի մեծ յաջողութեամբ հոն՝ ուր անկարողութիւնը երեւան եկած է իբրեւ հետեւանք ոգելից ըմպելիներու, ծխախոտի չարաչար գործածութեան, թմրեցուցիչի, սեռական չափազանցութիւններու, ինչպէս նաեւ այնպիսի ծածուկ և գէշ սովորութիւններու, որոնք վնաս կը պատճառեն սեռական կարողութեանը։ Սեռական և ջղային սիսթէմի վրայ վնասակար ազդեցութիւն գործող գէշ սովորութիւններու թուին կը պատկանի նաեւ թանձր թէյի կամ սուրճի չարաչար գործածութիւնը, սնունդի պակասութիւնը և այլն։ Անոնցմէ շատերուն, որոնք թէեւ այժմ կանոնաւոր կեանք կը վարեն, բայց լռելեայն կը տառապին պատանեկութեան սխալներէ, իմ դարմանս շուտով կու տայ այն երջանկութիւնը, որուն կը ձգտին այնքան բուռն կերպով։

«ԱՄՐԻԹԱ»ն պիտանի է ամէն տարիքի մարդոց համար։

«ԱՄՐԻԹԱ»ն աղբիւրն է առաքինութեան։

ԿԸ ՂՐԿՈՒԻ ՁՐԻԱԲԱՐ

Ան ուժ կու տայ սեռական գործարաններուն, նոր կենսունակութեան մը համար։ Այն անհաճոյ նշանները, որոնք երեւան կու գան անկարողութեան հետեւանքով, բոլորովին կ'անհետանան, չի մնար այլեւս ծանրութիւն մը գլխուն մէջ, անհանգիստ քուն, մելամաղձոտութիւն և ուրիշ նման երեւոյթներ։

«ԱՄՐԻԹԱ»ն անդամալոյծին առնականութիւն և պատանեկան առուգութիւն կը ներշնչէ։ Ով որ յուսահատութեան մէջ ինկած է, կրնայ գրել ինծի, կատարելապէս վստահ ըլլալով թէ «ես պիտի ղրկեմ իրեն այն դարմանը որ նորէն ոյժ և կարողութիւն պիտի պարգեւէ իրեն»։ Այդ դարմանին գործածութեան շնորհիւ դուք ձեզ 10էն 30 տարի աւելի երիտասարդացած պիտի զգաք։ «Ով որ ինծի կը դիմէ», կրնայ վստահ ըլլալ թէ լիովին զօրեղ վերաբերումի մը պիտի հանդիպի իմ կողմէս։ Պէտք է միայն նամակ մը գրել, ներփակելով երեք հատ մէյմէկ դահեկաննոց նամականիշ (փուլ) թղթատարի ծախքերու համար։ Ես կը ղրկեմ փորձի համար «ԱՄՐԻԹԱ», խնամքով փաթթուած, այնպէս որ ոչ ոք կրնայ իմանալ թէ ինչ է ձեր ստացածը։ Ինծի ուղարկուած բոլոր նամակներուն գաղտնապահութիւնը կ'ապահովեմ։

Մի՛ յետաձգէք և արհամարհանքով մի՛ վերաբերիք դէպի իմ առաջարկս, այլ փութացէք օգտուիլ պատեհ առիթէն՝ դարմանուելու համար։

«Քարթէր» կ'ըսէ. «Այլեւս մի՛ տառապիք, գրեցէ՛ք ինծի, և կը ստանաք այն՝ ինչ որ կը փնտռէիք»։

Հասցէ՝ ՀՈՐԱՑԻՕ ՔԱՐԹԷՐ, Հատուած, Թիւ 303, Ղալաթիա, Մէհմէտ Ալի Փաշա խան, 49։ Կ. ՊՈԼԻՍ

مهپاره مغازه‌سی

رسم کشادی کچن‌ده اجرا اولنمش اولان یکی مهپاره مغازه‌سی، ایری آیری موبلیه، اشیای بیتیه، چوجق اشیاسی، هردرلو قماشلر، چماشیر، تحافیه واشیای عسکریه وسیاحت لوازمی دائره‌لرینی حاوی واك صوك موده ونفیس یکی یکی اشیالر ایله طولو اولوب، تشریف بیوره‌جق ذوات کرام ممنون قاله‌جقلردر.

فیاتلر مقطوع ورقابت قبول ایتمز درجه‌ده‌در

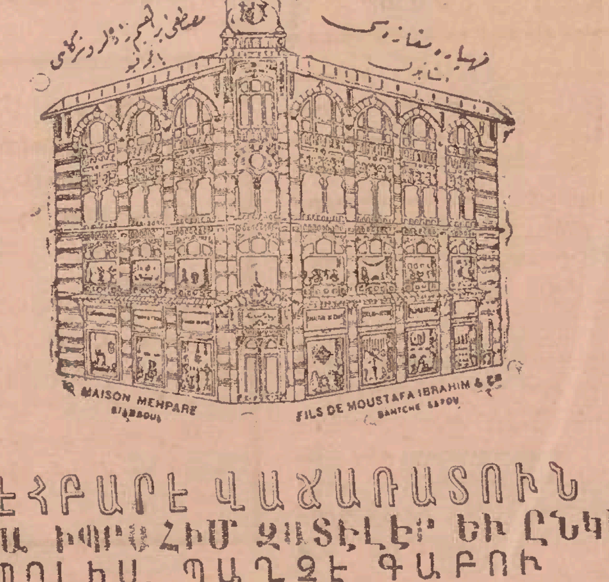

ՄԷՀՓԱՐԷ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՄՈՒՍԹԱՖԱ ԻՊՐԱՀԻՄ ԶԱՏԷԼԷՐ ԵՒ ԸՆԿԵՐՆԵՐԸ

ՊՈԼԻՍ, ՊԱՂՉԷ ԳԱՊՈՒ

Կարասիներու ճիւղ.— Սեղանի և անկողնի կազմածներ, պիւֆէներ, Նստարաններ, մանճակալներ, քօնսօլներ, ժամացոյցներ, քրիսթօֆլի արծաթեղէններ և տանն ամէն տեսակ առարկաներ։

Տղոց յատուկ.— Աթոռակներ, խաղալիկներ, օրօրոցներ եայլն։

Կերպասներու ճիւղ.— Մետաքսեղէն և բամպակեղէն ամէն տեսակ կերպասներ, պաթիսքա, քրէբ տը շին և զանազան կերպասներ։

Ճերմակեղէններու ճիւղ արանց և կանանց յատուկ.— Ներքին ճերմակեղէններ, ժիւբեր, պլուզներ, տղոց զգեստներ։

Թօհաֆիէի ճիւղ.— Մետաքսէ, բուրդէ և ֆիլ տ'էքօս ֆանէլա, գուլպայ, շապիկ, քրավաթ, թաշկինակ, երեսի փոշի, անուշահոտ օճառ, ձեռնոց, հովանոց, խոզանակ և զանազան եայլն։

Զինուորականներու և ճամբորդութեան յատուկ ճիւղ. հեծելազօրական դիւրաւ փոխադրելի մանճակալներ, պայուսակներ, ուղեւորդի առարկաներ, բէլէբիններ, մոտոակներ եայլն։

ԳԻՆԵՐԸ ՈՐՈՇ ԵՒ ԱՆՄՐՑԵԼԻ

Գաւառէն եկած յանձնարարութիւնները փութով կը կատարուին։ 13—52

عثمانلی صابون خلاصه‌سی

عثمانلی آثار وطن فابریقه‌سی ـ مصطفی ناظم ـ ماربوشجیلر چارشولی خان

اشبو صابون خلاصه‌سی صابون ترکیبلرندن وصحته خادم اجزالردن مرکب اولوب وجودی تطهیر ایتمکده، چماشور ییقامقده، اثوابلری سیلوب تمیزلمکده، هر اشیا اوزرندن کیرلری چیقارمقده، بولاشیق قابلری وتخته وخالی وکلیم ومرمرطاشلری وجام وامثاللرینی تطهیر ایتمکده، صابون وامثاللندن بش دفعه قوتلی ودها اهون اولدیغی واصلا مخلوط شیلردن مرکب بولنمدیغی تامین ایدرز. بقاللر وعطارلرده تعرفه‌سیله بولنور. مغازه‌مزدن دخی النور. خارجدن طلب وقوعنده مجاناً نمونه کوندریلور. عثمانلی مرکبلرینك ٢٢ نوعی صوك اصول وفن دائره‌سنده اعمال وهرقماشه ١٢٠ نوع خاص وثابت رنکلی بویالر بولنمقده‌در. صابون ومعجون بویالری صورت مخصوصه‌ده فابریقه‌مزده اعمال ایدلمکده‌در.

ՕՃԱՌԻ ՓՈՇԻ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԱՍԱՐԸ ՎԱԹԱՆ ՄՈՒՍԹԱՖԱ ՆԱԶԸՄ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՄԱՐՊՈՒՇՃԸԼԱՐ, ՉԱՐՇԸԼԸ ԽԱՆ

Սոյն օճառի փոշին, քիմիական և առողջապահական պայմաններով պատրաստուած, ոեւ է խառնուրդ նիւթ չի պարունակեր իր մէջ։ Մարմինը և ճերմակեղէնները լաւ մը կը մաքրէ, զանազան առարկաներու վրայ գտնուած բիծերը կը հանէ, խոհանոցի անօթները, տախտակամածները, գորգերը, մարմարիններն և ապակիները ուղղակիօրէն կը մաքրէ։ Նոյնպէս կարելի է տպարաններու մէջ գործածել, գիրերը և մեքենաները լուալու համար։ Ամէն կարգի օճառներէն հինգ անգամ աւելի զօրաւոր ըլլալով գինն ալ անոնցմէ աժան է։ Գործածութեան եղանակն ալ շատ դիւրին է և մանուար թուղթերու վրայ բացատրուած է։ Զանազան տեսակ մելաններ, ներկեր ու ձիթախէժեր կը պատրաստուին այս գործարանին մէջ։ Նմուշները ձրի կը ղրկուին։ 3—52

عثمانیه اوتلی

صاحب ومدیری نرسیس باباسیان
غلطه ٣٠ یوکسك قالدیرم ٣٠

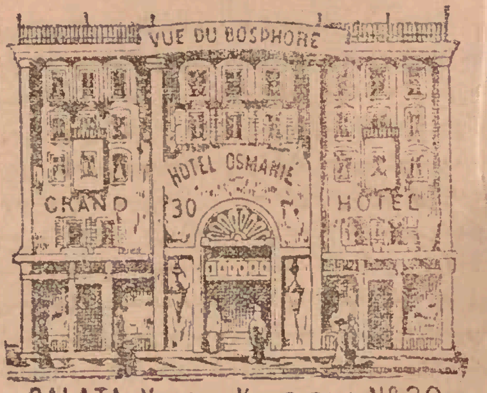

GALATA, YUKSEK KALDIRIM Nº 30

تلجیلك ایله اشتهار ایتمش ودور استبدادك قهره اوغرامش اولان نرسیس افندی باباسیان، ونره یوکسك قالدیرمده «عثمانیه» نامیله یکی برمنتظم اوتل تفریش ایلمشدر. اوتل، اطه‌لر ومرمره وبوغاز ایچنه ناظر غایت فراح اوطه‌لری والکتریق چاکلرینی وهواغازینی حاوی وطهارت ونظافته صوك درجه دقتلی صورتده ترتیباتی اکمال ایدلمشدر. موقعی هرصنف اهالی ایچون مرکز اولوب استانبولك جوار کویلرنده‌کی بهالی محللرده اقامت ایده‌جکاره، هم تبدیل هوا وهمده ایش خصوصنده غایت الویریشلی اولدیغی وبرکره تشریف بیوره‌جق ذوات کرامك هرحالده ممنون قاله‌جقلری عرض وبیان قیلنور.

ՊԱՆԴՈԿ ՕՍՄԱՆԻՅԷ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՆԵՐՍԷՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ԵԻՒՔՍԷՔ ԳԱԼՏԸՐԸՄ, ԹԻՒ 30

Նախկին համբաւաւոր պանդոկապետ Աստաքալարցի ՆԵՐՍԷՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ որ բռնապետական ճնշման տակ ակամայ թողած էր իր ասպարէզը, այժմ քաջալերուած Սահմանադրութեան ընծայած բարիքներէն, այս անգամ հիմնած է գեղեցիկ պանդոկ մը, Ղալաթիա Եիւքսէք Գալտըրըմի վրայ։

Սոյն պանդոկը ունի ուշագրաւ դիրք մը. ամբողջ Վոսփորը, Կղզիները ու Մարմարայի ծովը իր առջեւն են։

Եւրոպական նոր ճաշակով կահաւորուած, ելեկտրական զանգակներով և օդային կազերով լուսաւորուած է. սպասարկութիւնը անթերի և մաքրութիւնը կատարեալ է. Նամանաւանդ ճերմակեղէններու մասին վերջին ծայր խնամք տարուած է։ Մէկ խօսքով, յաճախորդի մը հանգստութեան համար ամէն կարելի միջոցներ ձեռք առնուած է։

Ամէն անոնք որ օդափոխութեան համար Պոլիս գալով և գիւղերը կը քաշուին, սուղ վարձքերով տաղտկալի պանդոկներ կը յաճախեն, մեր պանդոկը գտնելով այլեւս գիւղագնացութեան պէտք չպիտի զգան։

Սոյն պանդոկը Պոլսոյ, Ղալաթիոյ, Բերայի ճիշդ կեդրոնը ըլլալով վաճառական մը կամ զբօսաշրջիկ մը ինչ գործի և ինչ դասակարգի որ պատկանի, մեծապէս պիտի կարենայ իր առաւելութիւններէն օգտուիլ։ Ուստի ՆԵՐՍԷՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ իր արհեստին մէջ ունեցած փորձառութեամբը և գործելակերպովը ծանօթ ըլլալով ամէնուն, կը խնդրէ իր նախկին յաճախորդներէն և ամէն անոնցմէ որոնք Պոլիս կու գան, բարեհաճին անգամ մը Ղալաթիա Եիւքսէք Գալտըրըմ ՕՍՄԱՆԻՅԷ ՊԱՆԴՈԿը յաճախելու, անձամբ ստուգելու համար իր ըսածներուն ճշմարտութիւնը։ ԾԱՆ.— «ՊԱՆԴՈԿ ՕՍՄԱՆԻԷ» անունը պէտք չէ շփոթել Ղալաթիոյ «Օթէլ Օսմանիէ»ի հետ։

ԳԻՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ 18—52

فهیم ابراهیم عثمان کاظم قومپانیه‌سی

درسعادت ـ سلطان حمام نومرو ٣١

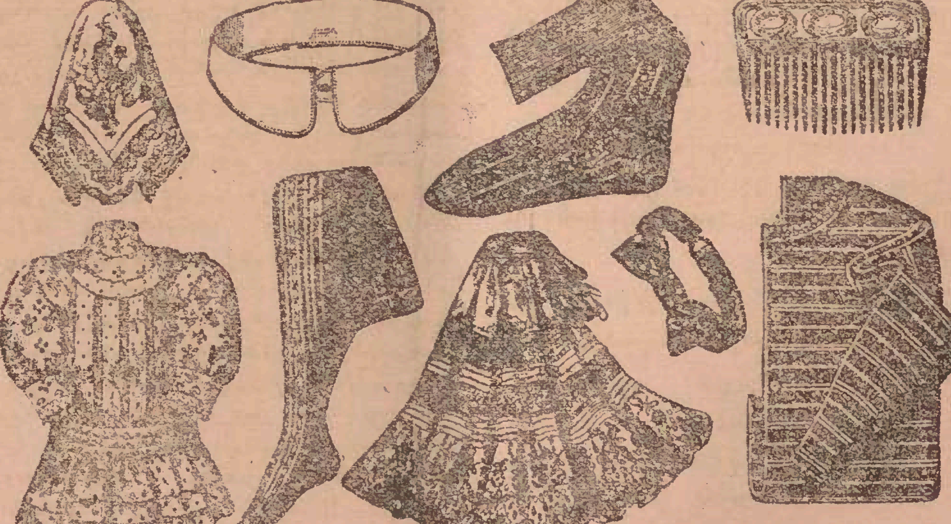

مغازه‌مزده حسن طبیعت اربابنی ممنون ایده‌جك صورتده اوروپانك الك ایو فابریقه‌لری معمولاتندن فانیلا، چوراب، مندیل، خانملر ایچون هرجنس چورابلر، الدیونلر، توالت وچماشیر طاقملری، صوك موده اتکلکلر، قیز واركك چوجقلر ایچون البیسه‌لر وسائر نفیس امتعهٔ تحافیه بولنور.

فیاتلریمز غایت اهون اولوب تشریف بیوره‌جق مشترین کرام خوشنود قاله‌جقلر.

ՖԷՀԻՄ ԻՊՐԱՀԻՄ ՕՍՄԱՆ ՔԵԱԶԻՄՆԵՐԻ ԸՆԿ

ԹՕՀԱՖԻԷԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՊՈԼԻՍ ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԱՄ, ԹԻՒ 31

Բոլոր նրբաճաշակ յաճախորդները մեծապէս գոհ պիտի մնան մեր վաճառատունը դիմելով, ուր պիտի գտնեն Եւրոպայի առաջնակարգ գործարաններուն մէջ պատրաստուած ընտիր ապրանքներ, ինչպէս ֆանէլա, գուլպայ, թաշկինակ, ձեռնոց, ճերմակեղէններ, արդուզարդի առարկաներ, տղոց զգեստներ և թօհաֆիէի վերաբերող շատ մը ապրանքներ։ Գինները խիստ աժան։ 10—52

غایت نفیس وتازه سیاه خاویار

روسیه، باکوده معروف مایلوف برادرلر فابریقه‌سنك برنجی نوع مستحضراتندن بوکره جلب ایتمش اولدیغی الك نفیس سیاه خاویار نوعنك نفاستیله برابر رقابت ممکن اولمیه‌جق درجه‌ده اهون فیاتله فروخت ایدرك الك مشکلپسندلری بیله ممنون قیلمقده‌در. برنجی اکستره نوعی قیه‌سی ١٢٠ وایکنجی نوعی ١٠٠ غروشدر. بوندن ماعدا ولادیووستوقدن کلن ژاپون خاویارلری برنجی نوعی قیه‌سی ٣٠ وکسمه جنسی ٢٤ غروشه صاتلمقده‌در. بالق یومورطه‌لرینك الك نفیسلری وانواعی موجوددر. پوسته اجرتیله برابر بدلی پشیناً کوندرلمك اوزره طشره‌لردن پراکنده صورتیله وقوعبوله‌جق سپارشات پوسته ایله سریعاً محللرینه کوندریلور. استانبولده بالق بازارنده برنجی خاویارجی کدیك قومپانیه‌سنك (١٣٥) نومرولی مغازه‌سنده صاتلمقده‌در.

ԽԻՍՏ ԸՆՏԻՐ ՍԵՒ ԽԱՎԵԱՐ

Այս անգամ բերել տրուած է ռուսական Պաքու քաղաքին մէջ համբաւաւոր Մայլօֆ եղբարց գործարանը պատրաստուած սեւ խավեարը, որ անմրցելի կերպով աժան կը ծախուի։ Ամենէն դժուարահաճներն իսկ գոհ պիտի մնան։ Առաջին կարգի էքսթրա սեւ խավեարին օխան 120 գրուշ է, իսկ երկրորդ կարգինը՝ 100 գրուշ։ Ասկէ զատ՝ կը ծախուի ճափոնական խավեար, օխան 30 գրուշի, և «քէսմէ» տեսակը՝ 24 գրուշի։ Ձկնկիթի (պալըգ եումուրթասը) ամէնէն ընտիր տեսակները կան։ Գաւառներէն եկած փոքրաքանակ յանձնարարութիւնները փութով կը կատարուին, եթէ փոխարժէքը կանխիկ ղրկուի։ Վաճառատեղին է Պալըգ Բազար խավեարճը ՆԷՏԻՔԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ թիւ 135 խանութը։ 4—20

کمال عمر تحافیه مغازه‌سی

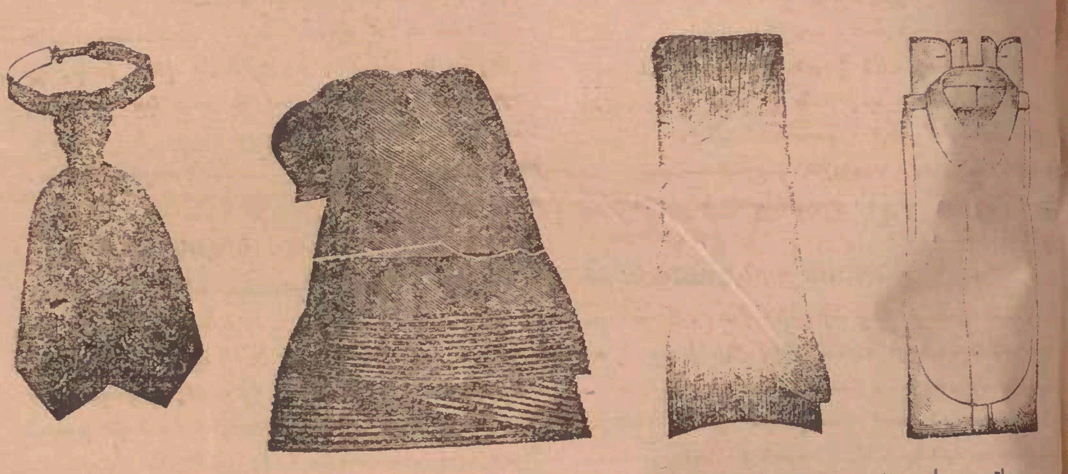

صاتدیغی امتعه‌نك متانتی وظرافتیله برابر اهونیتی ومشترین کرامه قارشی کوستریلن معاملات نازکانه وعفیفانه‌سی ایله شهرتشعار اولان کمال عمر تحافیه مغازه‌سی بوکره جلب ایلدیکی موسمه مناسب کوملك، بیون باغی یقه‌لق، شمسیه وسائر اشیای تحافیه‌دن دولایی صدق مدعا ایچون مغازه‌یی بردفعه زیارت ایتملرینی محترم مشتریلرندن رجا ایدر.

ՔԷՄԱԼ ԷՕՄԷՐ

ԹՕՀԱՖԻՅԷՅԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԱՄ, ԵԷՆԻ ՃԱՄԻ ՃԱՏՏԷՍԻ, ԹԻՒ 14

Սոյն համբաւաւոր վաճառատունը ամրան եղանակին առթիւ բերել տուած է վերջին նորաձեւութեան համեմատ պատրաստուած Շապիկներ, Գրավաթներ, Օձիքներ, Հովանոցներ և Թօհաֆիէի վերաբերեալ շատ մը ապրանքներ։ Կը բաւէ անգամ մը այցելել այդ վաճառատունը, համոզուելու համար թէ հոն ծախուած ամէն կարգի ապրանքները որքան նրբաճաշակ, տոկուն և աժան են։ 11—52

محمد قره‌قاشی زاده رشدی

ՄԷՀՄԷՏ ԳԱՐԱԳԱՇԶԱՏԷ ՌՈՒՇՏԻ

ՄԷՅՏԱՆՃԸՔ, ԵԷՆԻ ՊՈՍԹԱԽԱՆԷ ՃԱՏՏԷՍԻ

Վաճառատան տէրը Եւրոպա կատարած ուղեւորութեան առթիւ վերջին նորաձեւութեան ու իր յարգոյ յաճախորդներուն ճաշակին համաձայն նոր ապրանքներ բերել տուած է։

ՄԵՏԱՔՍԷ ԵՒ ԲՈՒՐԴԷ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՄԲ ՆՈՒՐԲ ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆՆԵՐ, ԱՂՋԻԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂՈՑ ՅԱՏՈՒԿ ԶԳԵՍՏՆԵՐ, ՇՐՋԱԶԳԵՍՏՆԵՐ ԵՒ ԺԻՒՓՈՆՆԵՐ, ՄԵՏԱՔՍԷ ԵՒ ԲՈՄԲԱՏՈՒՐ ՆՈՐԱՁԵՒ ՊԼՈՒԶՆԵՐ, ՁԵՌՔԻ ՆՈՒՐԲ ՔՍԱԿՆԵՐ, ՊԱՏԱՌԱՔԱՂ, ԴԱՆԱԿ ԵՒ ԱՓՍԷՆԵՐ, ԳՈՒԼՊԱՅ, ԹԱՇԿԻՆԱԿ, ՖԱՆԷԼԱ, ՁԵՌՆՈՑ, ՀՈՎԱՆՈՑ, ՔԱՇԲՈՒԼԻԿՆԵՐ ԵԱՅԼՆ 42—52

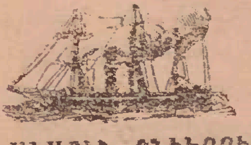

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԹՕՖԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ.

ԺԱՄԱՆՈՒՄՆԵՐ

«Իօնի» Հոկտ. 9ին, Սեւ ծովէն։
«Փրիմի», Հոկտ. 17ին, Մարսիլիայէն։
«Միրքասի» Հոկտ. 24ին, Սեւ ծովէն։
«Իօնի» Հոկտ. 31ին, Մարսիլիայէն։
«Փրիմի» Նոյ. 7ին, Սեւ ծովէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Հոկտ. 10ին, Դշ. առաւօտ ժամը 11ին, «Իօնի» շոգենաւը, Նաւապետ Բէրու, դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։

Հոկտ. 18ին, Դշ., կէսօրուան ժամը 4ին, «Փրիմի» շոգենաւը, Նաւապետ Միթրէսեյ, դէպի Տրապիզոն, Պաթում, Սամսոն և Նովորոսիսք։

Հոկտ. 25ին, «Միրքասի» շոգենաւը, Նաւապետ Սալվիա, Դշ. օր, առաւօտեան ժամը 11ին կը մեկնի դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։

Նոյ. 1ին, «Իօնի» շոգենաւը, Նաւապետ Պուլ, Դշ. օր, կէս օրէն յետոյ ժամը 4ին, դէպի Տրապիզոն, Պաթում և Նովորոսիսք։

Նոյ. 8ին, «Փրիմի» շոգենաւը, Նաւապետ Միթրէսեյ, Դշ. օր, առաւօտեան ժամը դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։

دارالفنون عثمانی طب فاکولته‌سی دیشجی مکتبندن دیپلومه‌لی

کوش صوی، بك اوغلی ذکور خسته‌خانه‌سی حربیهٔ شاهانه ودارالشفقه مکتبلری

دیش طبیبی محمد خداوردی

دیش ترقیات حاضرهٔ فنیه‌یه تطبیقاً تداوی وصوك سیستم هرنوعی اعمال اولنور. اغری حس اولنمقسزین دیش چکیلور. مرکزی اوکله‌دن اقشامه قدر سلطان احمد بابه بغچه‌سی قارشوسنده‌کی معاینه‌خانه‌سنده چهارشنبه کونلری فقرا مجاناً.

٢ـ١٢

طراش : ١ غروش
بك اوغلنده آصمه‌لی مسجد نومرو ٩
« پاساژ دوروپ نومرو ١٨

ՏՊԱՐԱՆ
«ԱՐԵՒԵԼՔ»
ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ Գ. ՓՕՇԱՃԵԱՆ